Raamatupalat

Punaarmee pääletung jatkub kõikjal raugemata hooga

Kõigi maade proletaarlased, ühinege!

Postimees

EK(b)P Tartumaa Komitee ja Tartu Linna ning Maakonna Töörahva Saadikute Nõukogude Täitevkomiteede häälekandja

Nr. 73 | Reedel, 30. märtsil 1945 | Hind 20 kop.

Kõrgema Ülemjuhataja KÄSKKIRI

Valge-Vene 2. rinde vägede juhatajale Nõukogude Liidu Marssalile Rokossovskile,

rinde staabiülemale kindralpolkovnik Bogoljubovile

VALGE-VENE 2. rinde väed vallutasid täna, 28. märtsil tormijooksuga GDYNIA linna, tähtsa sõja-merebaasi ning sadama Balti merel.

Võitlusis GDYNIA pärast võtsid rinde väed vangi ligi 9000 saksa sõdurit ja ohvitseri ja said saagiks hulga relvastist ning sõjavarustist.

Võitlusis GDYNIA linna ning sõjalise merebaasi vallutamisel paistsid silma kindralleitnant ROMANOVSKI, kindralpolkovnik POPOVI, kindralleitnant LJAPINI, polkovnik PENTSHEVSKI, kindralmajor FROLENKOVI, kindralmajor GOROHHOVI, kindralmajor KOROTKOVI, kindralleitnant TSHANõSHEVI, kindralmajor HUDALOVI, polkovnik GREBENKINI, polkovnik HRAMTSOVI, polkovnik KORSHUNOVI, polkovnik ASAFJEVI, polkovnik SINKEVITSHI, polkovnik ROGOVI, polkovnik MESHKOVI, polkovnik POLUVESHKINI, polkovnik KALADZE, polkovnik ABDULLAJEVI, polkovnik GOLUBEVI väed; kahurväe kindralpolkovniku SOKOLSKI, kahurväe kindralleitnandi DEGTJAREVI, kahurväe kindralleitnandi BESKINI, kahurväe kindralmajori BEZRUKI, kahurväe kindralmajori LIHHATSHEVI, kahurväe kindralmajori KOZNOVI, polkovnik ZAHHAROVI, polkovnik VOITSEHHOVSKI, polkovnik SõROVATKINI, polkovnik ZHUKOVI, alampolkovnik BELOVI, polkovnik SAKINI, polkovnik SUKATSHEVI, polkovnik NOSSõREVI, polkovnik GRIGORJEVI kahurväelased; tankivägede kindralleitnandi TSHERNJAVSKI, tankivägede kindralpolkovniku KATUKOVI, kindralleitnant SHALINI, polkovnik OBROKOVI, tankivägede kindralmajori PETRUSHINI, polkovnik BABADZHANJANI, Poola armee kindralleitnandi POPLAWSKI, polkovnik MALJUTINI, alampolkovnik SMIRNOVI, polkovnik GUSSAKOVSKI, polkovnik MORGUNOVI, polkovnik SOLOVJEVI, alampolkovnik IGNATOVI, alampolkovnik DANILOVI, alampolkovnik BALõKOVI, major FISHELSONI, major POTAPOVI tankistid; lennuväe kindralpolkovniku VERSHININI, lennuväe kindralmajori ALEKSEJEVI, lennuväe kindralleitnandi BAIDUKOVI, lennuväe kindralleitnandi OSSIPENKO, lennuväe kindralmajori BORISSENKO, lennuväe kindralleitnandi NESTERTSEVI, lennuväe kindralmajori LEBEDEVI, polkovnik DODONOVI, polkovnik TIHHOMIROVI, polkovnik GRISHTSHENKO, polkovnik VINOGRADOVI, polkovnik POKAJEVõI lendurid; insenervägede kindralmajori BLAGOSLAVOVI, insenervägede kindralmajori TSHEPUROVI, insenervägede kindralmajori VITVININI, insenerpolkovnik POLOVNEVI, polkovnik KLEMENTJEVI, polkovnik DOBõTSHINI sapöörid; sidevägede kindralmajori BORZOVI, polkovnik KORPLJAKOVI, alampolkovnik PROTSEROVI, alampolkovnik POKRASSI sidelased.

Saavutatud võidu tähistamiseks esitada GDYNIA linna ning sõjalise merebaasi vallutamisel kõige rohkem silmapaistnud väekoondised ja väeosad „GDYNIA" nimetuse omistamiseks ja autasustamiseks ordenitega.

Täna, 28. märtsil kell 21 saluteerib meie Kodumaa päälinn MOSKVA Kodumaa nimel Valge-Vene 2. rinde vapraile vägedele, kes vallutasid GDYNIA linna ning sõjalise merebaasi, kahekümne kogupauguga kahesaja kahekümne neljast kahurist.

Eeskujuliku lahingutegevuse eest AVALDAN TÄNU teie poolt juhitavaile vägedele, kes võtsid osa võitlusist GDYNIA vabastamisel.

Igavene au kangelastele, kes langesid võitlusis meie Kodumaa vabaduse ja sõltumatuse eest!

Surm saksa rõõvvallutajaile!

28. märtsil 1945. a.
nr. 313

Kõrgem Ülemjuhataja
Nõukogude Liidu Marssal J. STALIN

Kõrgema Ülemjuhataja KÄSKKIRI

Ukraina 3. rinde vägede juhatajale Nõukogude Liidu Marssalile Tolbuhhinile,

rinde staabiülemale kindralleitnant Ivanovile

UKRAINA 3. rinde väed, arendades pääletungi, ületasid RABA jõe ja vallutasid täna, 28. märtsil linnad CSORNO ja SARVAR, tähtsad raudteesõlmed ning sakslaste kaitse-tugipunktid, mis kaitsevad teid Austria piirile.

Võitlusis RABA jõe ületamisel ning linnade CSORNO ja SARVAR vallutamisel paistsid silma kindralpolkovnik GLAGOLEVI, kindralleitnant ZAHVATAJEVI, kindralleitnant MIRONOVI, kindralleitnant TIHHONOVI, kindralmajor ROZHDESTVENSKI, kindralmajor DEREVJANKO, kindralmajor BOBRUKI, kindralmajor KOZAKI, kindralmajor BOGDANOVI, kindralmajor TSVETKOVI, kindralmajor DZHAHHUA, polkovnik LARINI, polkovnik STEPANOVI, polkovnik PARFENOVI, polkovnik BRANSBURGI, polkovnik KUKSI väed; kahurväe kindralpolkovniku NEDELINI, kahurväe kindralleitnandi VOZNJUKI, kahurväe kindralmajori BREZHNEVI, kahurväe kindralmajori GUSSEVI, kahurväe kindralmajori TSIKALO, kahurväe kindralmajori RATOVI, polkovnik GONTSHAROVI, polkovnik BAZHENOVI, polkovnik KOVALI, polkovnik PROHHOROVI, alampolkovnik ZHIVUTSKI, alampolkovnik OLEINIKI kahurväelased; tankivägede kindralpolkovniku KRAVTSHENKO, tankivägede kindralleitnandi VOLKOVI, kindralleitnandi RUSSIJANOVI, tankivägede kindralmajori PAVELKINI, tankivägede kindralmajori STROMBERGI, tankivägede kindralmajori SAVELJEVI, polkovnik OVTSHAROVI, polkovnik VORONOVI, polkovnik TJAGLOVI, polkovnik SELEZNEVI, polkovnik BELOGLAZOVI, polkovnik ZHILINI, polkovnik OSTAPENKO, polkovnik ZATULEI, polkovnik VERBA, polkovnik PRIVALOVI, polkovnik OBDALENKOVI, polkovnik SAHHAROVI, alampolkovnik SAROTSHINSKI, alampolkovnik SHALõGINI tankistid; lennuväe kindralpolkovniku SUDETSI, lennuväe kindralleitnandi TOLSTIKOVI, lennuväe kindralmajori KORSAKOVI, lennuväe kindralmajori TISHTSHENKO, lennuväe kindralmajori BELITSKI, polkovnik SMIRNOVI, polkovnik SATILINI, polkovnik IVANOVI, polkovnik TEREHHOVI, polkovnik DEMENTJEVI, polkovnik NEDOSSEKINI, alampolkovnik KOZHEVNIKOVI lendurid; insenervägede kindralpolkovniku KOTLJARI, polkovnik VODOVATOVI, polkovnik MALOVI, polkovnik KORNEJEVI, polkovnik BABURINI sapöörid; sidevägede kindralleitnandi KOROLEVI, polkovnik SUHHIHI, polkovnik KOTKOVI sidelased.

Saavutatud võidu tähistamiseks esitada võitlusis RABA jõe ületamisel ning linnade CSORNO ja SARVAR vallutamisel kõige rohkem silmapaistnud väekoondised ja väeosad autasustamiseks ordenitega.

Täna, 28. märtsil kell 22 saluteerib meie Kodumaa päälinn MOSKVA Kodumaa nimel Ukraina 3. rinde vapraile vägedele, kes ületasid RABA jõe ning vallutasid nimetatud linnad, kahekümne kogupauguga kahesaja kahekümne neljast kahurist.

Eeskujuliku lahingutegevuse eest AVALDAN TÄNU teie poolt juhitavaile vägedele, kes võtsid osa võitlusist RABA jõe ületamisel ning linnade CSORNO ja SARVAR vallutamisel.

Igavene au kangelastele, kes langesid võitlusis meie Kodumaa vabaduse ja sõltumatuse eest!

Surm saksa rõõvvallutajaile!

28. märtsil 1945. a.
nr. 314

Kõrgem Ülemjuhataja
Nõukogude Liidu Marssal J. STALIN

Kõrgema Ülemjuhataja KÄSKKIRI

Ukraina 2. rinde vägede juhatajale Nõukogude Liidu Marssalile Malinovskile,

rinde staabiülemale kindralpolkovnik Zahharovile

UKRAINA 2. rinde väed, jatkates pääletungi piki DOONAU lõunakallast, vallutasid täna, 28. märtsil linnad GYÖR ja KOMAROM, tähtsad sakslaste kaitse-tugipunktid Viini suunas.

Võitlusis linnade GYÖR ja KOMAROM vallutamisel paistsid silma kindralleitnant PETRUSHEVSKI, kindralmajor BIRMANI, kindralmajor SHKODUNOVITSHI, kindralmajor AFONINI, kindralmajor SOSSEDOVI, kindralmajor GRIGOROVITSHI, kindralmajor GORBATSHEVI, kindralmajor MILJAJEVI, kindralmajor PANTSHENKO, polkovnik KOFTUN-STANKEVITSHI, polkovnik DERZIJANI, polkovnik BALDõNOVI, polkovnik GUSHTSHINI, polkovnik VASSILEVSKI, polkovnik SAGITOVI, polkovnik SALõTSHEVI, polkovnik DZHELAUHHOVI väed; kahurväe kindralpolkovniku FOMINI, kahurväe kindralmajori ALEKSEJENKO, kahurväe kindralmajori PAVLOVI, kahurväe kindralmajori IVANOVI, polkovnik BORISSOVI, polkovnik SALANSKI, polkovnik LIHHATSHEVI, polkovnik MOTOVI, polkovnik KOLOMEITSEVI, alampolkovnik KAZAKI, major BORODINI kahurväelased; tankivägede kindralpolkovniku KURKINI, kindralleitnant SVIRIDOVI, tankivägede kindralleitnandi AHMANOVI, polkovnik RUMJANTSEVI, polkovnik LJASHTSHENKO, polkovnik TROTSENKO, polkovnik SHTANKO, polkovnik ROGATSHEVI, alampolkovnik TSHITSHEVI, alampolkovnik IVLIJEVI, alampolkovnik TJAGUNOVI, alampolkovnik SHEVTSOVI, alampolkovnik GORDEJEVI, alampolkovnik RÕZHANOVI, alampolkovnik SIMANI, major IVANOVI tankistid; lennuväe kindralpolkovniku GORJUNOVI, lennuväe kindralleitnandi SELEZNEVI, lennuväe kindralleitnandi STEPITSHEVI, lennuväe kindralmajori KAMANINI, lennuväe kindralleitnandi PODGORNõI, polkovnik TSHANPALOVI, polkovnik TSHIZHIKOVI, polkovnik SHUTEJEVI, polkovnik SAPRõKINI, polkovnik KLOBUKOVI lendurid; insenervägede kindralleitnandi TSIRLINI, polkovnik VETROVI, polkovnik KOVALENKO, polkovnik KALINITSHENKO sapöörid; sidevägede kindralleitnandi LEONOVI, polkovnik JEGOROVI, major VOLTSHKOVI, major POPOVI, riikliku julgeoleku polkovniku KARPOVI sidelased.

Saavutatud võidu tähistamiseks esitada võitlusis linnade GYÖR ja KOMAROM vallutamisel kõige rohkem silmapaistnud väekoondised ja väeosad autasustamiseks ordenitega.

Täna, 28. märtsil kell 23 saluteerib meie Kodumaa päälinn MOSKVA Kodumaa nimel Ukraina 2. rinde vapraile vägedele, kes vallutasid nimetatud linnad, kahekümne kogupauguga kahesaja kahekümne neljast kahurist.

Eeskujuliku lahingutegevuse eest AVALDAN TÄNU teie poolt juhitavaile vägedele, kes võtsid osa võitlusist linnade GYÖR ja KOMAROM vallutamisel.

Igavene au kangelastele, kes langesid võitlusis meie Kodumaa vabaduse ja sõltumatuse eest!

Surm saksa rõõvvallutajaile!

28. märtsil 1945. a.
nr. 315

Kõrgem Ülemjuhataja
Nõukogude Liidu Marssal J. STALIN

Punaarmee sammub võiduteed

Raugematu hooga jatkub Punaarmee edukas pääletung. Meie väed on vallutanud peaaegu kogu Ida-Preisimaa. Gdanskis on käimas vihased heitlused. Gdynia on meie vägede käes. Altdammi vallutamisega viidi lõpule Ida-Pommeri puhastamine vaenlastest. Stettin ja Oderiäärne Frankfurt on Punaarmee lõõkide all. Jatkub vaenlase sissepiiratud garnisoni hävitamine Breslaus. Lõunas teostavad meie väed pääletungi-operatsioone Karpaatides. Olles tõrjunud kõik vaenlase katsed tungida Ungaris, Balatoni järve piirkonnas, Doonau äärde, läks Punaarmee ise üle pääletungile ja, purustanud sakslaste suured tankijõud, tungis võimsalt edasi, vallutades mitmed linnad ja palju asulaid. Saksa väejuhatuse lootused rinde põhjalõigule on liivale joosnud. Saksa väed istuvad sääl praegu mitmes suures ja reas vähemais katlais. Kolberg ja Braunsberg on vallutatud meie vägede poolt.

Seoses oma lüüasaamisega põhjas, rakendas hitlerlik väejuhatus kõik oma jõud selleks, et kindlustada oma lõunatiiba, et kaitsta oma armee praeguseid päämisi arsenale — Austria ja Tshehhoslovakkia läänеosa lähiseid. Kuid hitlerlastele sai osaks raske lüüasaamine ka selles rindelõigus. Ukraina 1. rinde väed, arendades Marssal Konevi juhatusel hoogsat pääletungi, murdsid 22. märtsil läbi vaenlase kaitsest Oppelnist läände ja lõuna pool, liikusid edasi mõlemas suunas 40 km, ja ühinenud Neustadti piirkonnas, piirasid sisse ja hävitasid saksa väerühmitise Oppelnist edela pool. Pääletungi käigus vallutasid meie väed terve rea linnu Saksa-Sileesias ja võtsid vangi kuni 15 000 sakslast. Vaenlane kaotas ainult surnuina üle 30 000 mehe. Eriti silmapaistev on see võit veel seetõttu, et ta saavutati rinde lõunalõigus, s. o. ühes olulisemas ja vaenlasele eriti ohtlikus suunas. See meie vägede uus silmapaistev võit Saksa-Sileesias, Tšehhoslovakkia põhjapiiri vahetus läheduses, on hitlerlastele järjekordseks raskeks löögiks. Saksa vägede sissepiiramine ja hävitamine Oppelni piirkonnas on arvult juba kuues katel, kuhu ühe kuu jooksul on Punaarmee surunud vaenlase väed ja need sääl likvideerinud.

Sellele eelnes Poznani, Graudenzi, Kõslini, Schivelbeini ja Kolbergi katelde likvideerimine.

Marssal Konevi vägede võit tõendab veelkord seda, et pole olemas niisuguseid kindlusi, mida ei suudaks võita nõukogude sõdurid. Meie võitlejad püüdsid oma teelt vaenlase tõkked ja takistused, tõrjusid sakslaste marulised massrünnakud, murdsid hitlerlaste meeleheitliku vastupanu ja saavutasid võidu, hoolimata kevadisest porist, teedelagunemisest ja muist raskustest..

Jatkates pääletungi Saksa-Sileesias, vallutasid Marssal Konevi väed 24. märtsil sakslaste kaitsetugipunktid Oderi jõest lääne pool — Neisse ja Leobschützi linnad.

Valge-Vene 3. rinde väed Marssal Vassilevski juhatusel vallutasid 25. märtsil Ida-Preisimaal — Heiligenbeili linna — sakslaste viimase kaitsetugipunkti Frisches Haffi rannikul, Kõnigsbergist edela pool. Kahe võitluspäeva jooksul võtsid rinde väed selles piirkonnas vangi üle 9 000 saksa sõduri ja ohvitseri. Murdnud vaenlase vastupanu Gdanski (Danzigi) suunas, vallutasid meie väed Gdanski eeslinna Oliva.

Uue purustava löögi vaenlasele andsid meie väed Ungaris, Budapestist lääne ja edela pool asetsevas piirkonnas. Ukraina 3. rinde väed Marssal Tolbuhhini juhatusel lõid ägedais võitlusis tagasi üheteistkümne saksa tankidiviisi rünnakud Budapestist edela pool, läksid ise 24. märtsil üle pääletungile ja, murdnud vaenlase vastupanu, liikusid 70 kilomeetrit edasi rohkem kui 100 km laiusel rindel. Vaenlase üheteistkümnest tankidiviisist purustati neli tankidiviisi, mis kuulusid läänerindelt ittа paisatud Saksa 6. SS-tankiarmee koosseisu. Tolbuhhini väed hävitasid ja said sõjasaagiks 745 vaenlase tanki ja iseliikuvat kahurit ja üle 800 kahuri. Rinde väed võtsid neis võitlusis vangi üle 6 000 sakslase. Vaenlane kaotas ainult surnuina üle 70 000 sõduri ja ohvitseri. Pääletungi käigus vallutasid meie väed Szekesfehervari, Mori, Zirezi, Veszpremi ja Enyingi linnad.

Teise löögi andsid hitlerlastele Ukraina 2. rinde väed Marssal Malinovski juhatusel 25. märtsil, kes võimsa pääletungi käigus murdsid läbi sakslaste kaitsest Verteshegysegi mägedes, Budapestist lääne pool, purustasid vaenlase väerühmitise Esztergomi piirkonnas ja liikusid edasi 45 km. Pääletungil vallutasid rinde väed Esztergomi, Neszmely, Felsőgalla ja Tata linnad. Neis võitlusis võtsid meie väed vangi 7 000 vaenlase sõdurit ja ohvitseri.

Samal päeval vallutasid meie väed pääletungi-võitlusis Balatoni järvest põhja pool Voroslödi linna ning raudteejaama.

26. märtsil vallutasid Ukraina 2. rinde väed oma edasitungil Karpaatide piirkonnas, Tšehhoslovakkias, sakslaste kaitsetugipunkti ning tähtsa teedesõlme — Banska Bystrica linna. Ukraina 3. rinde väed, jatkates pääletungi, vallutasid samal 26. märtsil — Papa ja Devecseri linnad, mis kaitsevad teid Austria piiridele. Arendades edukat pääletungi vallutasid rinde väed päev hiljem Kisberi, Teti, Celldőmölki, Janoshaza ja Topolcsa linnad.

Ka teiste rinnete väed saavutasid 27. märtsil silmapaistvat edu. Valge-Vene 2. rinde väed vallutasid Gdanskis terve rea eeslinnu. Kahe päeva jooksul võtsid meie väed selles rindelõigus vangi üle 7 000 sakslase.

Ukraina 1. rinde väed, jatkates pääletungi, vallutasid Saksa-Sileesia territooriumil Strehleni ja Rybniki linnad — suured teedesõlmed ja vaenlase kaitse-tugipunktid.

Ukraina 2. rinde väed paiskasid purustatud vaenlase vägede riismed Doonau jõe põhjakaldale ning arendades pääletungi piki Doonau lõunakallast hõivasid Acsi linna.

Ukraina 4. rinde väed hõivasid Morawska-Ostrawa liinast kirde pool pääletungi-võitlusis Sorau ja Loslau linnad.

Arvukad kindlustusliinid ja tugevasti kindlustatud tõkkevööndid, vaenlase raevukas surve ega tema meeleheitlik vastupanu — miski ei suuda vastu seista Punaarmee võimsa pääletungi-jõu ees, nõukogude võitlejate surve ees, kes käsitavad täie meisterlikkusega stalinlikku sõjakunsti ja on hingestatud oma õilsa vabastaja-missiooni tunnetamisest. Üha kaugemale läände liigub Nõukogude—Saksa rinde joon. Päästes Euroopa tsivilisatsiooni saksa vandaalide eest ja aidates Euroopa rahvail saavutada vabadust ja rahvuslikku sõltumatust, täidab Punaarmee auga oma õilsat eesmärki ja ajaloolist ülesannet võitluses hitlerlike rõõvvallutajate vastu. Meie tagala töötab ennastsalgavalt lõppvõidu hääks ja kogu maailma vabadustarmastavad rahvad jälgivad suurima imetlusе ja vaimustusega meie sangarliku Punaarmee võrratut võidukäiku.

Kevadkülvi ettevalmistustöödest Tartumaal

Tartumaa Täitevkomitee esimees E. Tõnurist

Kevad ligineb seitsmepenikoorma sammudega ja varsti astub töötav talupoeg põllule, et tegelikult läbi viia külvi.

Tänavukevadine külvitöö on kahtlemata raske ülesanne, mille peame läbi viima kõige eeskujulikumalt ja organiseeritumalt. Seepärast ei saa lasta kevadiste külvitööde ettevalmistust minna isevoolus.

Iga talupoeg, nõukogude aktivist ja põllumajandusala juhtiv töötaja peab aru saama, et külvitööde alguseni jäänud mõnedel nädalatel peame eriti pingutama.

Tartumaal läheb külvitööde ettevalmistus juhtivate töötajate poolt lubatamatult aeglaselt ja hoolimatult. On viimne aeg otsustavalt parandada meie kõigi tööd sel alal.

Kõige esimene ja olulisem ülesanne, mis kuni tänaseni ei ole veel lahendatud, on **maareformi igakülgne teostamine.**

Põhiliselt on maareform küll läbi viidud, kuid maa tagasiandmist tõõtavale talupojale pole lõplikult siiski teostatud.

Haletsemisväärset pilti maareformi teostamisest pakub Vara vald. Rahvakoosolekul 15. märtsil s. a. selgus, et terve rida uusmaasaajaid ei teadnud üldse oma maa piire, isegi asukohta ei teadnud üks punaarmeelase naine. Valla maakorralduskomisjoni esimees sm. Persidski oli siin maareformi moonutanud haledaks paberimäärimiseks. Ligemale kolmandik uusmaakohti oli looduses märgistamata, mistõttu uued peremehed ei teagi, mida neil on võimalik külvata ja kuipalju. Puudus ülevaade maareservist. Sm. Persidski rääkis küll suurest maa ülejäägist, aga samas Vara sae- ja jahuveski direktor käis korduvalt küsimas töölistele aiamaad, mida aga sm. Persidski ei osanud kuskilt anda.

On loomulik, et sellises olukorras kevadkülv jookseb kõige kurvemalt karile. Kuid Vara vald ei ole ainuke valge vares. Rannus, Kaareperes, Tartu vallas ja mujal on olukord peaaegu sama halb. Kõige kiireloomulisem töö kõigis valdades on praegu **uute maakohtade looduses märgistamine.** Otsekohe lume minekul tuleb talve jooksul kindlaksmääratud piirid looduses tähistada maasaajate juuresolekul. Selle tööga ei tohi mitte päevagi viivitada. Sügisel suure kiirusega lõõdud piiritähiseditikud tuleb asendada selgesti nähtavate, püsivate piirimärkide ehk kupitsatega.

Kuid maa kätteandmise ametlik vormistamine on niisama kiire ülesanne. Maa üleandmis-aktid enamikus valdades on juba varem kätte antud; kus see pole teostatud, tuleb seda kõige kiiremas korras teha pidulikult uusmaasaajate koosolekul valla täitevkomitee osavõtul.

Meil leidub igas vallas veel maatamehi, kes mõnesugusel põhjusel ei ole senini avaldanud soovi maasaamiseks. Samal ajal aga Tartumaal on praegu veel 1206 väljaandmata maakohta, neist 73 hoonestatud.

Tuleb kõigi abinõudega suurendada maasoovijate arvu ning vähemalt hoonestatud maakohad otsekohe uutele peremeestele välja anda.

Kuid maa andmisest üksi on vähe. On vaja igati kindlustada uute peremeeste varustamist ja abistamist maaharimiseks vajaliku inventari, seemne, loomade ja muuga.

Eesti NSV RKN ja EK(b)P KK määrus nr. 380 on vaja kõigis üksikasjus kiiresti ellu viia ja selle täitmist kontrollida.

Seniste andmete põhjal ei ole maakonnas ühtegi lehmata majandit, kuid ometi on veel välja andmata ligi 1000 lehma. On vaja veel põhjalikult kontrollida, kas igal majandil on lehm ning kas loom on varustatud küllaldaselt toiduga ja kuidas on lugu laudaruumiga.

Eriti on vaja hoolitseda punaarmeelaste perekondade eest. Aga peaaegu kuskil vallas ei ole senini arvestust punaarmeelaste perekondade varustamise kohta määruse nr. 380 alusel. Samuti on jäänud abitalundid lehmadega varustamata, kuna vallad ei pea käitiste abitalundeid oma järelevalve alla kuuluvaks ja ei sega end nende varustamisse.

Seoses määruse nr. 380 igakülgse täitmisega on vajalik igas vallas üksikasjadeni kontrollida määruse iga punkti rakendamist.

Vara vallas on 34 rahvavaenlase talust ainult mõnelt üksikult võõrandatud põllumajanduslikku inventari ja ettenähtud osa loomi. Eriti vähe oleme nn. kolmanda grupi talundeilt võõrandanud osaliselt inventari ja loomi, vastavalt maa-alade suurusele, mis maareformiga neilt taludelt ära lõigati. Siin on veel kasutamata rikkalik baas hobulaenutuspunktide igakülgseks varustamiseks, samuti uusmaasaajaile vajalike maaharimisriistade muretsemiseks.

Samuti on vajalik uuesti kontrollida igas vallas, kellele on võõrandatud varad üle antud.

Kaarepere vallas on raudteetööline Alekõrs, kes omab ainult 1 ha maad, saanud valla täitevkomiteelt niidumasina, viljaniidumasina, vedruäkked, vedruvankri ja hobuse ning esines sooviga saada juurde veel üks hobune.

Samal ajal Kaarepere valla hobulaenutuspunktis on ainult üks viljaniidumasin ja ettenähtud 15 vankri asemel 8 vankrit.

Peab otsekohe küsima, mida teeb kodanik Alekõrs ühe ha maa juures selliste masinate ja hobusega ning milliste „teenete" eest ta need varad on saanud?

On vajalik, et valla täitevkomitee ja maakorralduskomisjon veelkordselt läbi vaataksid vähendatavate talude nimekirjad ning teeksid kindlaks, mida kuskilt veel tuleb võõrandada, samuti tuleb üksikasjalikult kontrollida üleandmisaktid ja selgitada, kas iga tööriist ja loom on läinud õigeisse kätesse.

Hobulaenutus-punktid

Tartumaal ei ole HML-d veel valmis kevadkülviks. Maaosakond on teostanud kaks üksikasjalikku revideerimist igas hobulaenutus-punktis. Revideerimisest nähtub, et hobulaenutuspunktide töös on rida tõsiseid puudusi, mis nõuavad kiiret kõrvaldamist.

Hobulaenutuspunktides ei ole vajalikku hulka töölisi. See on päämiseks põhjuseks, et töö neis kõikjal lonkab. Juhataja ühe-kahe töölisega loomulikult ei suuda kõiki tõid korralikult teostada.

Tuleb otsekohe tööle rakendada vajalik arv töölisi. Kõige parem moodus on metsatöödest vabanenud tööliste suundamine tööle hobulaenutuspunktidesse. Kuid üksnes meestöõjõudu ei peagi püüdma rakendada. Noori energilisi tütarlapsi ja naisi tuleb senisest rohkem hobulaenutuspunktidesse tööle võtta.

Reas hobulaenutuspunktides ei ole ikkagi veel suudetud kokku tuua ettenähtud arvul põllutööriistu ja -masinaid, samuti hobustest on puudus. Ka sõõda hankimisel on palju küsimusi jäetud lahendamata. Siin peab märkima, et valdade täitevkomiteed ei ole suhtunud vajaliku hääperemehelikkusega hobulaenutuspunktidesse.

Samal ajal aga masina-traktorijaamade direktorid ja agronoomid ilmutavad otse lubatamatut loidust hobulaenutuspunktide vastu. Eriti võõrastav on Tartu MTJ direktori sm. Lindman'i käitumine, kes MTJ juurde tööle rakendatud hobuseid hoolimatult koormab, mille tagajärjel hiljuti üks hobune suri ja 2 hobust on pikemaks ajaks muudetud tõõvõimetuks.

Palamuse MTJ direktor ei ole veel kordki jõudnud käia kõigis oma piirkonna hobulaenutuspunktides, sellest hoolimata et tal alaliselt on tallis 4 sõiduhobust isiklikeks sõitudeks.

On viimne aeg siin korda majja luua. Hobulaenutuspunktide eest on vastutavad eelkõige valdade täitevkomiteed, kes peavad neid igakülgselt varustama, ning samal ajal peremehelikult kontrollima, kuidas riigi varandust kasutatakse. Masina-traktorijaamade töö kontrollimisele aga peab maaosakond senisest palju rohkem tähelepanu pühendama. Sõõda puudus hobulaenutuspunktides tuleb samuti kiiresti lahendada. On vaja võõrandada vajalik hulk sõõta ja see laenutuspunktidele üle anda.

Valla täitevkomitee peab mõistma, et hobulaenutuspunkt on valla kehvikute abistaja, seepärast igakülgne hool laenutuspunkti töö parandamiseks on kõige parem abi uusmaasaajaile ja külakehvikuile.

Uusmaasaajate varustamisest laenude ja metsamaterjaliga

Tartumaal on uusmaasaajate varustamine laenudega lehmaostuks ja hoonete püstitamiseks senini arenenud võrdlemisi edukalt. Üle 3000 uusmaasaajale on määratud laenu ja ligi pool on oma laenu ka kätte saanud. Suurt tõuget laenude massiliseks väljavõtmiseks andsid põllumajanduslike krediitühingute ja valdade täitevkomiteede poolt organiseeritud laenusaajate koosolekud, kust võtsid osa ka metskonna esindajad. Neil koosolekuil valla täitevkomitee andis välja lehmaostutõendid, metskonna esindajad kirjutasid välja raiepiletid ning krediitühingu esindaja tegi säälsamas ka rahalised tehingud.

Tähendatud koosolekud andsid tõuget ka hilisemale suurele metsamaterjali nõudmisele hoonete püstitamiseks.

Ühiskondliku abistamise kümmepäevaku ellukutsumine metsamaterjali väljaveoks oli samm õigel ajal. Kuid äärmiselt põhjalikust ja üksikasjadeni ulatuvast ettevalmistustöõst hoolimata kümmepäevak ei andnud loodetud tulemusi. Ettenähtud väga suurest plaanist — 52000 tm. metsamaterjali välja vedada — tõõtati üles 35000 tm. ja veeti välja 28 000 tm., seega ca 60% plaanist. Tõõst võttis osa umbes 1000 tõõlist ja samapalju veotõõlisi oli töös iga päev.

Mõned vallad, näiteks Avinurme, Luunja, Kasepää jt. näitasid häid organiseerimisoskust ning seetõttu täitsid ka ettenähtud plaani; kuid reas valdades, näiteks Tormas, ei olnud kümmepäevaku juhtimiseks moodustatud isegi määruses ettenähtud kolmikrühma.

Vajalik on aga, et vähimalt ettenähtud plaani ulatuses metsamaterjali veetaks välja, et ehitustegevus saaks takistusteta alata. Viimaste andmete järgi on üles tõõtatud juba ca 45000 tm. ehitusmaterjali, mille väljavedu tuleb teostada kiiresti ühiskondliku abi korras.

Ka maakonna täitevkomitee kohaliku tõõstuse osakond on siin ilmutanud lubatamatut loidust. Kavad ehitusmaterjalide ja muude kohal valmistatavate abimaterjalide tootmiseks ei ole veel lõplikult koostatud ning seega kogu algava ehitustegevuse igakülgne varustamine võib hilineda ja nurjuda.

Kõik need küsimused on vaja kiiresti lahendada, selleks et kevadised tõõd areneksid edukalt igas suunas.

Külviplaani rakendamisest

Kõigis Tartumaa valdades on külviplaanid üksikasjalikult kooskõlastatud talupidajatega, valla täitevkomitee poolt kinnitatud, ning viidud üksiktaludesse.

Kuid külviplaani viimine taludesse on peaaegu kõigis valdades toimunud ühekülgselt. On piirdutud pääasjalikult maa-alade suuruste kindlaksmääramisega, kuipalju üht või teist põllukultuuri iga talund suudab külvata, kuid külviplaani täitmise abinõudest ja võimalustest on valdade täitevkomiteedel ja põllumajanduskomisjonidel veel ähmane ettekujutus.

On selge, et rida valla täitevkomiteid ja põllumajanduskomisjone ei ole kevadkülvi ettevalmistuse küsimusi veel üksikasjalikult läbi mõelnud ja tarkerduvad oma tõõs.

Milles seisneb siin viga ja kuidas seda kiiresti parandada?

Kõigepäält tuleb koos külviplaani taludesse viimisega teha kindlaks kas ja kuidas on iga talund varustatud seemeviljaga.

On selge, et seemeviljata ei saa külvi teostada. Seemevilja leidub valdades piisaval määral. Viga seisneb vaid selle ühtlases ja õiges jaotamises. Eriti uusmaasaajail ja kehvikuil on siin suuri raskusi.

Valla täitevkomitee ja põllumajanduskomisjonid peavad koostama üksikasjaliku kava. seemeviljavarude jaotamise kohta valla piirides.

Eelkõige tuleb anda aga selge vastus kõigile, kes räägivad seemevilja puudusest.

Seemevilja ei saa maakond kuskilt mujalt juurde. Kohalike tagavaradega tuleb täies ulatuses läbi tulla.

Selleks on vajalik, et igas külas luuakse küla seemnefond, kust seemet antakse neile, kellel üldiselt teadaolevail põhjusil tõesti tuleb seemnest puudu. Samuti tuleb igas vallas luua valla seemnefond, milleks juba varem vastavad korraldused on antud.

Valla täitevkomitee peab kirjalikult koostama kava, millest on näha, kust iga talupoeg saab vajaliku seemne, kes laenab ning kuipalju. Üksnes valla käsk ja aitade kontrollimine ei aita ning on lubatamatu.

Vastastikuse abi korras lahendavad talupidajad suurema osa seemne puudujäägist. Ilusat algatust näitasid siin Jõgeva ja Kursi valla talupidajad, kes külade kaupa otsustasid kokku panna oma küla puudujäägi katteks, samuti anti valla seemnefondi vajalik hulk viljaseemet.

Niisugune vastastikune abistamine seemnega on vaja läbi viia igas külas ja vallas. Samuti nagu külviplaan anti igale talundile, mille järgi talupidaja on kohustatud külvama plaanis ettenähtud hulgal, samuti tuleb anda plaan seemevilja omatarbeks säilitamise ja laenamise kohta igale talupidajale, kusjuures laenatud osa tuleb otsekohe üle anda laenusaajale.

Seemevilja varumise plaan iga talumajandi jaoks peab olema koostatud igas vallas, ning kontrollida tuleb iga talu seemevilja tagavara.

Kiidjärve, Ahja, Otepää ja rida teisi valdu kaebavad kartuliseemne suurte puudujääkide üle, samal ajal need vallad pole aga midagi teinud mugulatippude lõikamise organiseerimiseks ega täpse puudujääji kindlakstegemiseks. Kartuliseemet ei tule kuskilt juurde, peab toime tulema oma valla reservidega ülalkirjutatud viisil. Ainult Kiidjärve vallale on võimalik võib-olla mõningal määral maakonnast abi anda, kuid sedagi ainult siis, kui valla täitevkomiteel on täpselt teada tõeline olukord vallas.

Traktorite ja põllutööriistade remontimine

Tartumaal on suuri puudujääke veojõus. Seepärast on traktorite remondiküsimus üldse üks tähtsamaid kevadkülvi ettevalmistamisel.

Kuidas on meil lugu traktorite remondiga?

MTJ-des areneb remont lubatamatu aeglusega, pääle Elva MTJ, kes on kapitaalremonti teostanud 5 traktorile. Teistes MTJ-des pole ühtegi traktorit veel kapitaalremondist välja lastud. Remondi nurjumine paistab silma eriti teravalt Tartu MTJ-s, kus on remonditud ainult 3 traktorit, kuigi remontimise baas Tartus on eriti tugev. Siin maakonna täitevkomitee maaosakond peab otsustavalt parandama oma juhtimist ja kontrolli, kui soovime traktorijaamu näha võimelistena kehvikuid kevadel abistama.

Masinatarvitajate ühingute ja eraomanike traktorite remont läheb meil senini samuti isevoolus. Kuni tänaseni on ettenähtud 58 kapitaalremondist teostatud 10 ja 109 jooksvast remondist 24, kusjuures remondis on 127 traktorit. Remondi lõpetamist takistab teatavate tagavaraosade ja laagrimetallide puudus. Tallinnas on need olemas, kuid Tartumaa Tarbijate Kooperatiivide Maakondlik Liit ei ole suutnud korduvatest nõudmistest hoolimata korraldada nende äratoomist. Ka tõõkojad ei saa traktoreid remontimiseks juurde võtta, kuna eelmisi ei saa kokku panna üksikute tüliste osade puudumise tõttu. Valdade täitevkomiteed ja põllumajanduskomisjonid ei tegele traktorite remondi küsimustega, ei oma ülevaadet remondi käigust ning ei juhi remonttõid.

Valla täitevkomiteel tuleb moodustada komisjon, kes tegeleb remondi küsimustega, kes iga kohapääl remonditava traktori juures jälgib remondi arengut. Kui traktoriomanik sihilikult viivitab traktori remontimisega, tuleb valla täitevkomitee otsusega traktor üle anda MTJ-le. Ei tohi lubada ühegi traktori remontimata jätmist.

Erilise küsimuse moodustab eraomanike traktorite traktorijuhtide kaadri täiendamine ja komplekteerimine. Siin tuleb valla täitevkomiteedel sõjavääkohustuslikud traktorijuhid esitada maaosakonnale ajapikenduse nõutamiseks. Uusi traktorijuhte saab hankida MTJ-de kaudu nende hulgast, kes tulnud kursusilt. Tuleb kaaluda ka küsimust eratraktorite koondamisest masinatarvitajate ühinguisse — see vorm peab olemagi meie eesmärgiks.

Samuti on segane põllutõõmasinate ja -riistade remontimise küsimus.

Seniseil andmeil, mis iseenesest väga puudulikud, on remonteeritud vaevalt 10 prots. põllumajanduslikest masinaist ja riistadest. Mis on selle venimise põhjuseks?

Esimene ja olulisem on valla täitevkomitee muretus kevadkülvi ettevalmistamisel. Ei omata selget ülevaadetki remondi ulatusest, kuigi mitmes vallas vajavad remonti kõik adrad.

Ropka Valla Täitevkomitee näiteks ei tea üldse, kuidas toimub remont, mida peab remontima ja miks ei remondita.

On aga rida häid valdu, kus on selge ettekujutus kogu remondi käigust ja valla võimuorganid juhivad ning kontrollivad plaanikindlalt iga sepikoja ja talupidaja tõõd. Sellised vallad on näiteks Kursi, Saare, Avinurme, Jõgeva jt.

Sepasõed

Sepasõte puudumist peetakse sageli suureks remonti takistavaks teguriks. Kuidas on aga tõeliselt olukord? Pangetäie puusõtega on võimalik teha päris palju tõid, näiteks võib korda seada paar atra. Niipalju süsi leidub igas majapidamises. Korduvalt on kõneldud ka kerge vaevaga sõte saamist miilimise teel. Miks seda pole kasutatud, eriti HML-des, kus hulk masinaid remonti vajavad? Vastus on lihtne. On oldud muretu ja loodetud abile, mõtlemata, et kõige kiiremini saab abi asja kohapäälsest lahendusest.

Sepad peavad vastutama ettenähtud remondigraafiku täpse täitmise eest. Muidugi peab neile seejuures küllaldasel määral abilisi antama.

Nii mõnelgi juhul tuleb teostada jooksev remont teadmisega, et vajalike osade ja materjalide saamine on piiratud. Eriti tuleb valla täitevkomiteedel hoolitseda reaskülvimasinate eeskujuliku remondi eest.

Reaskülvajad on eriti tarvilikud vähese seemeviljaga külimisel, mistõttu iga reaskülvajat tuleb rakendada maksimaalselt. Igale reaskülvajale tuleb kirjalikult koostada tõõplaan, mille vankumatu täitmise eest on vastutav masina valdaja või valla täitevkomitee poolt määratud vastav usaldusmees. Remondi teostamine kogu valla ulatuses on kevadkülvi eduka teostamise aluseks, seepärast peab kogu valla aktiivi alaliseks tähelepanupunktiks olema remonttööde teostamine ettenähtud plaanide ulatuses.

Järgmine oluline küsimus on olemasoleva veojõu maksimaalne rakendamine. Kalkulatsioonide kohaselt on Tartumaal veojõuga äärmiselt raske olukord. Keskmine koormus ühele hobusele tuleb ligi 13 ha pehmet kündi, ettenähtud 7 ha asemel. Kuidas lahendada seda olukorda? Esiteks, kõik tõõd, mida on võimalik teha varem, tuleb viivitamatult teostada. Tuleb asuda kohe sõnniku väljavedamisele, kus seda talvel pole tehtud. Reas valdades on see teostatud, kuid üldiselt siiski vähe. Teine ja kõige olulisem tegur on külvitööde äärmiselt põhjalik ja üksikasjadeni ulatuv plaanimine. Tuleb iga hobuse kohta kindlaks määrata, kus ja kuipalju ta peab tõõtama. Ei või mingil juhul jätta ühtegi hobust välja üldisest veojõu rakendamisest.

Härgade ja ahtrate ning vähese piimaanniga lehmade rakendamine peab leidma teostamist.

Külade volinikud, kes asuvad kindlaks tegema iga talundi veojõu vajadust, peavad kohustama talundeid, kus leidub härgi, ahtraid ja vähese piimaanniga lehmi, tegema kindlaksmääratud hulk tõõd nendega. Ülejäänud hobutõõjõud tuleb rakendada hobusteta majandites. Ka neil talundeil, kus on kaks või enam hobust, tuleb ette näha veiste tõõjõu kasutamist.

Tuleb igale talupidajale aegsasti anda selge vastus, kui palju peab kasutama veiste tõõjõudu ja palju ning kust ta saab puuduva veojõu.

Senisest suuremal määral tuleb rakendada ka inimtõõjõudu. Aiamaid ei tohi asuda harima hobustega. Maa tuleb üles tõõtada labidatega ja vabanev hobutõõjõud suunata muudele põllutõõdele.

Laste, vanade ja üldse kõigi perekonnaliikmete rakendamine külvitõõdele on üheks tõõjõu suurendamise vahendiks. Kogu vaba elanikkond linnadest tuleb teatavaks ajaks suunata maale.

Ainult selliste otsustavate ja kindlate sammudega meie katame hobutõõjõu puudujääji sisemiste reservidega.

On iseenesest mõistetav, et traktorite tõõjõudu tuleb kasutada maksimaalselt, praktiseerides tõõtamist isegi kahes vahetuses.

Eespooltoodud küsimused on kevadise külvi ettevalmistusel põhilised ja otsesed ülesanded, mille kiire täitmise järele meie võime rahulikult sammuda vastu kevadele.

On aga veel rida teisi küsimusi, millele samuti on vaja põõrata tähelepanu, näiteks viljaseemne idanevusproovide teostamine. Peaaegu kõigis valdades on see tõõ käsil, tuleb ainult kontrollida, et igas talus oleks teada seemne idanevusprotsent. Koolid on siin näidanud häid algatust, mida on vaja süvendada ja igati laiendada.

Kõigisse tarbijate kooperatiividesse on saadetud puhtimisabinõusid, mille tarvitamist agrotehniline aparaat peab igati propageerima puhtimisdemonstratsioonide korraldamisega.

Vilja puhastamine ei edene veel igal pool vajaliku hooga. Eeskujuks võib siin tuua Kuremaa valla Ehavere viljaseemne puhastuspunkti, kus toimub tõhus ja organiseeritud tõõ. Selliselt on vaja igalpool organiseerida seemevilja puhastuspunktide tõõd.

Valdade täitevkomiteed peavad kõigile teatavaks tegema puhastuspunktide asukohad ja tõõtingimused.

Käitiste ja asutiste abitalundeist

Abitalundid on sotsialistlikuks sektoriks külas, mistõttu on vajalik nende igakülgne abistamine, et neid lühikese ajaga muuta eeskujulikeks talundeiks vallas ja tõhusaks abiks käitiste töötajate elutingimuste parandamisel.

Paraku praegu nad oma enamuses seda ei ole. Tavaliselt anti abitalundeiks peremeheta talundid. Mõned käitised, nagu näiteks Tartu Kalakombinaat, on neile määratud talundeist ära vedanud vilja ja muu vara ning nüüd ei taha üldse talundit enam edasi majandada. Ka valla täitevkomiteed ei ole abitalundeist ja nende ülesandeist igalpool õigesti aru saanud. Esineb arvamine, et talundist tuleb kõik ära võtta ja käitisele anda ainult maa. See on täiesti vale. Abitalundeid peab abistama ja määruse nr. 380 alusel varustama ühtlasel alusel riiklike MTJ-de ja HML-dega. Eriti oluline on vajalike loomade ja inventari andmine.

(Järg 3. lk.)

Kevadkülvi ettevalmistustöödest Tartumaal

(Algus 2. lk.)

Valla täitevkomiteede kantseleidest

On selge, et kevadkülvi ettevalmistamine ja teostamine nõuab kõigi jõudude ülimat pingutust, üksikasjalikke kavu ja plaane, samuti pidevat kontrolli nende täitmise üle. Selleks on vajalik, et valla täitevkomiteede kantseleides valitseks kord ja kindel süsteem, mis võimaldab kõigi ürituste kiiret kavandamist ja registreerimist. Üldiselt seda praegu aga ei ole. Reas valdades, näiteks Kaarepere, Võnnus, Otepääl, Rannus jm. valitseb täitevkomiteede asjaajamises korralagedus, puudub ülevaade tööde ja ülesannete teostamisest ning tähtpäevad ei leia täitmist.

Ropka Valla Täitevkomitee ei ole teadlik tähtsaist korraldusist, kuna ta ei ole neid läbi lugenud. Torma Valla Täitevkomitees algab töö alles kell 10 hommikul ning pühapäeval ei saada kätte ühtegi valla täitevkomitee liiget.

Siin on vaja kiiresti luua kord. Valla täitevkomiteede sekretärid on isiklikult vastutavad valla kantselei laitmatu tegevuse ja korralduste õigeaegse täitmise eest. Kantseleid peavad olema eeskujulikud staabid, kust toimub valla elu pidev juhtimine ja kontrollimine.

Poliitiline selgitus- ja kasvatustöö

On tõsi, et kõige paremadki kavad ja üritused jäävad rakendamata, kui sellega ei käi kaasas pidev ja kõikjale ulatuv selgitustöö.

Eriti oluline on selgitustöö töötava talurahva kõigis kihtides kevadkülvi ettevalmistamisel.

Selgitustöö peab haarama kõiki töötajaid ja neid mobiliseerima suure võitlusülesande täitmiseks. Rohkem kui kunagi varem on suurenenud noorte osatähtsus kevadkülvi teostamisel. Valdade kommunistlike noorte organisatsioonid peavad siin igal alal sammuma uute töövõtete propageerijate esiridades. Alalised komisjonid oma istungitel peavad üksikasjalikult läbi töötama küsimused kevadkülvi läbiviimiseks ning täitma oma osa suures ülesandes.

Rahvamajades tuleb panna suuremat rõhku poliitharidusliku küsimuste laialdasele selgitusele, organiseerida seminare vähelevinud agrotehniliste töövõtete propageerimiseks.

Tähtis on ka intelligentsi osa kevadkülvi ettevalmistamisel ja poliitkasvatustöö tegemisel õpilaste ja lastevanemate hulgas.

Kogu selle suure selgitus- ja kasvatustöö hingeks on valla parteiorganisaatorid, kellel endal peab eesmärk olema üksikasjadeni selge.

Kevadkülv 1945. aastal on suur lahinguülesanne, mille tingimusteta täitmist nõuab kogu nõukogude rahvas. Seepärast on viimane aeg lõplikult vabaneda muretusest ja lootusest, et ülesanne iseendast täitub. Sihikindla, üksikasjadeni ulatuva plaaniga, reaalsete abinõude tarvitamisega ja kogu olemasolevate reservide maksimaalse rakendamisega meie täidame oma ülesanded.

Pole kahtlust, et Tartumaa talurahvas, vabanenud saksa röövvallutajaist, enneolematu töörõõmuga asub 1945. aasta võidukülvi teostamisele. Seda suurem on hiljem rahuldustunne, mida enam raskusi on suudetud visa ja tugeva tahtega ületada.

Tartumaa Töötava Rahva Saadikute Nõukogu Täitevkomitee
KORRALDUS NR. 2

29. märtsil 1945. a. Tartus.

Tartumaa Täitevkomitee kohustab „Postimehes" nr. 72, 30. märtsil 1945. a. ilmunud Tartumaa Täitevkomitee esimehe sm. E. Tõnurist'i artiklit „Kevadkülvi ettevalmistustöödest Tartumaal" läbi töötama vastavate otsuste vastuvõtmisega kõigil Tartumaa

1) **valdade/linnade täitevkomiteedel,**
2) **valdade põllumajandusliikel ja kultuurikomisjonidel,**
3) **rahvamajade ja rahvaraamatukogude aktiividel,**
4) **alg-, mittetäielike keskkoolide ja keskkoolide õppenõukogudel,**
5) **agro-zoo-vet. rajoonide vastutavail töötajail.**

Tartumaa Täitevkomitee asesimees P. KALEVIK

Täitevkomitee sekretär H. LEIBUR

Tartu õpetajad end täiendamas

Teisipäeval algas kolmepäevane täiendusseminar Tartu õpetajaile. Seminarist osa võtma olid kogunenud Tartu koolide õpetajad peaaegu 100%-liselt. Seminar toimub 5. Mittetäieliku Keskkooli ruumes Lina tn. 2.

Seminari avas kl. 9.30 Tartu Linna Tk. Haridusosakonna juhataja sm. J. Lang lühikese sõnavõtuga, milles ta rõhutas õpetajate vajadust oma teadmiste tagavara aeg-ajalt uuendada ja värskendada, eriti praegusel murrangulisel ajajärgul. Koosoleku juhatajateks valiti smd J. Lang, T. Algma, E. Looga, E. Einasto, L. Peiker ja J. Sütt, sekretariaati smd H. Viljus, K. Põldmaa, M. Valdas, J. Kalvi, K. Melso ja J. Truus.

Pärast koosoleku töölerakendumist sai esimesena sõna EK(b)P Tartumaa Komitee I sekretär sm. M. Laosson, kes andis oma hoogsas kõnes ülevaate EK(b)P KK VI pleenumi otsuseist. Ta peatus lähemalt maareformi, eriti külviplaani täitmise, praeguse olukorra, poliitilise selgitus- ja kasvatustöö ning kaadrite küsimuse juures. Lõpuks avaldas sm. Laosson lootust, et õpetajad oma teadmisi ja organiseerimisoskust rakendavad senisest suuremal määral ka meie elu teistel aladel, otsese kooli õppe- ja kasvatustöö kõrval.

Teisena kõneles Tartu Linna Keskkultuurimaja juhataja sm. K. Loog õpetaja ülesandeist rahvaharidustöös. Ta kriipsutas alla õpetaja tähtsust lektorina ja organisaatorina ametiühingulistes organisatsioonides, eriti neis käitisis, millega kool on sheflusvahekorras. Kuid ka maa rahvamajad vajavad linna õpetajate kaasabi loengute korraldamisel.

Pärast lõunavaheaega oli seminari kavas TRÜ sõjalise kasvatuse kateedri juhataja polkovnik Lombaku ettekanne NSVL-i sõjalis-poliitilisest ja rahvusvahelisest olukorrast, õpet. L. Maramaa kõne kultuurikomisjoni ülesandeist ning insp. T. Algma ülevaade vere keele õpetuse olukorrast Tartu koolides.

Kolmapäeval, 28. skp. oli seminari päevakorras insp. A. Kurvitsa ettekanne kordamise metoodikast, insp. E. Looga ja õpet. J. Tölpi ettekanded eesti keele ja kirjanduse käsitlemisest jne. Seminari kolmanda päeva kavas 29. skp. oli sm. H. Moosbergi loengud NSVL Konstitutsioonist (I päätükk), prof. A. Pinti loeng nõukogude patriotismi kasvatamisest koolis ja sm. J. Langi ning E. Looga ettekanne teemal: ettevalmistusi uueks õppeaastaks.

Lõppesid masinakirja ja raamatupidamise kursused

Tartu Linna Täitevkomitee Kaadriteosakonna poolt korraldatud raamatupidamise ja masinakirja kursused lõppesid äsja. Lõpetajaid oli 30 inimese ümber, neile anti 26. märtsi õhtul raekoja saalis korraldatud pidulikul koosolekul tunnistused kätte. Järgnes otsekohe kõigi lõpetanute töölerakendamine täitevkomitee asutistesse. Kursused toimusid Majandusteknikumi ruumes, nende juhatajaks oli koolide inspektor T. Algma. Masinakirja õpetas sm. Mägi ja raamatupidamist sm. Kaljot.

Sm. Allika väekoondise lahingulipule kinnitati Punalipu-orden

Suurtükkide kõmin põhja pool ei lakka hetkekski, õhk vabiseb, nagu raske äikese ajal. Lõuna poolt läheneb üha tugevnev mürin — raskete pommikute eskadrill kihutab kõrguses põhja poole, sinna, kus maa ja õhk möirgab raskes heitluste tules. Ei ole nõukogude lennukite mürin veel kustunud, kui lähenevad juba uued pommikud, saadetuna kiireist hävitajaist, nende järele üha uued ja uued eskadrillid.

Selle lennukite möirgamise, suurtükkide kanonaadi ja pommiplahvatuste sümfoonia saatel suunduvad sõjamehed kolonn-kolonni järel vana mõisa vastas asuvale avarale lumega kaetud põllule.

Päike särab kiivritel ja kiirgab vastu relvade teraselt. Meeste samm on uljas, nende nägudel peegeldub iseteadvus, uhkustunne.

Muidugi, neil eesti sõjameestel on õigus olla uhke, sest nad ruttavad tähtsale ning pidulikule sündmusele — vastu võtma väekoondisele annetatud Punalipu-ordenit.

Kindralmajor Allika väekoondis rivistub päikesest kiirgavale lumele. Eemal, vana mõisa õues, sirutab tuulde väekoondise kuulsusrikas punane lahingulipp, mille väekoondis esmakordselt 1942. a. oktoobris heiskas. Selle vana lahingulipu all on sammunud väekoondise võitlejad võidult võidule, kirjutanud oma vaprusega, relvade ja verega temale kustutamatuid kangelastegusid. Lahingulipp läheneb orkestrihelide saatel valvelseisakusse tardunud sõjameeste rivile, saadetuna väekoondise juhtkonna ohvitseridest.

Lakkamatult mürisevad üle selle hiiglasliku rivi nõukogude pommikute eskadrillid ja sääl, kuhu nad suunduvad, ei vaiki raske lahingumüra hetkekski. Ning siis sammub Eesti Rahvuskorpuse komandör sm. Pärn üle väljaku rivi ette. Mehed vastavad oma armastatud väejuhi tervitusele müriseval: „Tervist, seltsimees kindral-leitnant."

Väekoondise lahingulipp viiakse keskele. Pääde kohal mürisevad uued pommikute grupid, ent mootorite mürinast eralduvad sm. Pärna sõnad: „Väejuhatuse lahinguülesannete eeskujuliku täitmise eest võitlusrindel saksa vallutajate vastu ja sellejuures osutatud vapruse ning mehisuse eest autasustada Punalipu-ordeniga..." edasine kõne mattub taas võimsate teraskotkaste raskesse müranasse.

Ent siis täidavad õhku hümni helid. On nii lõpmatult ülev silmapilk sellel lumisel väljakul, kui Punalipu-orden kinnitatakse väekoondise lahingulipu külge. Müriseb „hurraa"-t vallandub tuhandeist suist, kaikudes vastu eemalolevaist metsadest.

„Enam kui aasta tagasi said teie väekoondise väeosad punased lahingulipud," kõlavad sm. Pärna sõnad üle väljaku. „Täna aga kinnitati Punalipu-orden teie väekoondise punase lahingulipu külge. See on suur au, kuid see on täiesti ära teenitud. Meil on kangelaslikke väeosi, nagu näit. Tallinna vabastanud sm. Võrgu väeosa, sm. Pauli väeosa, kes tungis raskeis tingimusis Saaremaale, siis sm. Trankmann'i väeosa, kes vabastas Kuressaare, ja vaprad suurtükiväelased-suvorovlased, kes on au toonud eesti suurtükiväelaste nimele. Ei ole kahtlust, et uutes lahinguis me võitleme uue kangelaslikkusega, nii et eesti rahval ei tuleks häbeneda oma sõjameeste pärast."

Õhus mürisevad lennukid, väljakul müriseb võimas, kauakestev „hurraa", kui Punalipu-ordeniga lahingulipp saluteerib väekoondise rivile.

Lakkamatult suundub lennukeid põhja poole, õhk on täis kõrvulukustavat mürinat, horisont vabiseb lakkamatu võitluse tules, nagu salutee-rides, kui sm. Allika väekoondise sõjamehed mööduvad valvelsammul autribüünist. Vana mõisa müürid ja iidsete pärnade oksad vabisevad tasa üha uute ja uute hurraa-hüüete kajast.

Teed täituvad sõjameeste kolonnidega, kes suunduvad oma asukohtadesse. Eemal müriseb lakkamatult...

V. KAPP, n.-ltn.

Valge-Vene 1. rinne. Sanitarid koertega teel eesrindele

Tartu Linna Täitevkomitee struktuur

Kuna paljudele Tartu kodanikele pole päris selge linna täitevkomitee ja tema osakondade ja nende allasutiste struktuur, siis anname sellest siinkohal lühikese ülevaate (sulgudes telefoninumbrid).

Linna asutiste üldjuhiks on täitevkomitee esimees sm. A. Prink (31-28, 40-70). Temale alluvad otseselt rahandusosakond (31-16) — juhataja sm. Alam, erisektor (31-24), kaadrite inspektuur (40-70), perekonnaseisu-aktide büroo (38-51), linna arhiiv, pääarhitekti valitsus (31-42), kohaliku õhukaitse staap (40-70) ja tuletõrje (33-33).

Tk. esimehe asetäitjale sm. V. Gailit'ile (31-31, 40-70) alluvad järgmised osakonnad: sõjaväelaste perekondade hooldamise ja hääolu osakond (40-70) — juhataja sm. Siimus, kohaliku tööstuse osakond (33-70) — juhataja sm. Vendelin, tööstuskombinaat (33-70) — direktor sm. Kana, kommunaalmajanduse osakond (31-11, 40-70) — juhataja sm. Puusta. Viimatimainitud osakonnale allub elamutevalitsus (31-70), remontkontor (41-60, 41-64), vee-, kanalisatsiooni- ja gaasikontor (37-60), hääkorrakontor (38-70), linna maade kontor (39-96), elamute varustamise kontor „Elvar" (39-20), hotellide, saunade ja pesumajade kontor (35-14) ja küttekontor (35-85). Eriharuna allub sm. Gailitile ka linna transport.

Linna plaanikomisjoni juhatajale ja ühtlasi tk. esimehe asetäitjale sm. J. Seeru'le (38-40) alluvad järgmised osakonnad: linna plaanikomisjon (40-70), statistika büroo (37-97) ja kaubandusosakond (31-43) — juhataja sm. Tõnisson, ühes osakonna allasutistega: kontrollarvestusbüroo, turukorraldusbüroo, kaardibüroo (39-05) ning Tartu Kaubastu (35-35).

Tööjõu arvestamise ja jaotamise büroo juhatajale ja ühtlasi tk. esimehe asetäitjale sm. R. Laas'ile (31-25) alluvad järgmised osakonnad: tööjõu arvestamise ja jaotamise büroo (31-25), sotsiaalkindlustuse osakond — juhataja sm. Angelius (31-17) ja spordikomitee.

Tk. sekretärile sm. S. Rikas'ele (31-22) alluvad järgmised osakonnad: haridusosakond — juhataja sm. Lang (30-70, 31-12), kellele alluvad kõik koolid, lasteaiad, raamatukogud, pedagoogiline kabinett, kultuuri- ja noortemajad, lugemislauad, internaadid ja Kaagvere lastekodu; tervishoiuosakond (31-19) — juhataja sm. Kalju, kellele alluvad kõik haiglad ja nõuandlad, lastesõimed ning sanitaarinspektuur (37-51); üldosakond (40-70) — juhataja sm. Põlluveer (20-97).

Narvast Tartuni

Narva ja Tartu on saatusekaaslased — fashistlike röövbandiitide hävitustöö jäljed neis linnades on sügavad ja rasked. Narvas oli enne sõda ligi 3000 maja. Fashistide linnast taandumisel oli järele jäänud vaid kümmekond maja. Narva elas üle suurima tragöödia oma ajaloos. Hitlerlased tarvitasid Narva elanikkonna kallal ennekuulmatut vägivalda. Tuhanded inimesed lasti maha ning piinati surnuks koondus-laagreis. Kui Punaarmee osad jõudsid Narva, leiti linnast vaid kaks vanakest, kes olid suutnud end peita keldrisse. Eriti 1944. a. jaanuarist alates evakueerisid hitlerlased vägivaldselt kogu linna elanikkonna. Kui põlist Narva kodanikku Jakovlevat taheti evakueerida, klammerdus ta ukse külge ja hüüdis: „Laske mind siin samas maha, aga mitte kuhugi ma ei sõida!"

Neli politseinikku haarasid nüüd naisest kinni ja ta viidi ära jõuga. Evakueeritute korterid rüüstati saksaste poolt tühjaks. Veeti ära kõik, millel oli mingisugunegi väärtus — raudteeroobastest kuni köögiriistadeni. Mida kaasa ei saadud viia, see lõhuti ära. Puumajad süüdati põlema, kivimajad mineeriti ja lasti õhku.

Linna ettekavatsetud purustamise tõendusena olid augud hoonete alusmüürides lõhkeainete paigutamiseks ja mineeritud tänavad ning kvartaalid. Ainuüksi Kreenholmi Manufaktuuri hoone ühest tilvast, mida sakslastel ei õnnestunud õhku lasta, võeti Punaarmee võitlejate-sapööride poolt välja 1,5 tonni lõhkeainet. Narva vanadest ajaloolistest ehitistest Hermanni tornist, Jaanilinna kindlusest, raekojast ja Peeter Suure majast-muuseumist, on järele jäänud vaid varemed. Lasti õhku kõik teatrid, koolid, ajaloolised mälestusmärgid, tööstusettevõtted jne. Narvast ei jäänud sõna otseses mõttes kivi kivi pääle.

Narva kerkib aga uuesti tuhast ja varemeist. Narva taastamine algas esimesest vabastamise päevast alates. Vaatamata sellele, et pärast vabastamist linn seisis veel mitu nädalat vaenlase suurtükitule all, ei kohkunud töötajad. Mäletan selgesti esimesi taastamispäevi linnas: sakslaste kaugelaskekahurite mürsud langesid Narva, kuid see ei takistanud tööd. Tule all taastasid Leningradi tütarlapsed, paljudel medalid „Leningradi kaitsmise eest", raudteed ja püstitasid ehitisi. Juhtus, et mürsk viis rivist töötaja, kuid see ei häirinud kedagi. Nagu sõdurid seisid nad oma postil, täites oma kohust Kodumaa vastu.

Nüüd on Narva juba 8 kuud vaba. Linnas areneb tõusev nõukogulik elu. On taastatud kümneid maju, töötavad ettevõtted ja asutised. Varsti vurisevad Kreenholmis jälle värtnad. Eelseisval kuul tahetakse Joala vabrikuosas käiku lasta 20 000 värtnat. Narva kodanikud ruttavad tagasi oma kodulinna. Elanike arv kasvab iga päevaga. Fashistlikud röövlid tahtsid Narvat jäädavalt hävitada. Nad eksisid rängasti. Narva kerkib veel ilusamana kui enne. Seda tagab nõukogude kord, töötajate eneste tahe ning armastus oma kodulinna vastu.

Rongid Narva on tulvil inimesi. Need on endised narvalased. Narva raudteejaamas seisab ema, kelle valuline nägu kõneleb möödunud kannatusist. Ta naeratab aga Narva kividele astudes. „Sakslased ütlesid, et meie ei näe enam iialgi Narvat," lausub ta. „Need metsalised kihutasid mu ühes perekonnaga kodust. Kaotasin kõik lapsed. Olen nutnud kuivaks oma silmad. Kuid nüüd tunnen rõõmu, et olen jälle siin. Olen tänulik Punaarmeele, kes vabastas minu kodulinna ning maksab kätte kõigi emade valu ja pisarate eest!"

Teel Narvast Tartu kohtan rongis grupi saksa sõdureid-vange. Need endised „maailmavallutajad" on nüüd taltsad ja alandlikud nagu oeksasaanud koerad. Vangivalvur, nõukogude sõdur, teeb neile ruumi vagunis. Nad hoiavad end nurka, arglikult ja mahalöödud silmil. Nende südametunnistus ei ole puhas: nad tulid röövima ja valitsema. Nüüd istuvad nad aga siin, et hääks teha oma „uue korra" kätetööd. Nad sajatavad Hitlerit, et säilitada oma olemasolu.

Vangidele ei pöörata kellegi poolt kaastundlikku tähelepanu.

Samas vagunis arutleb grupp töölisi-kaevureid tootmisküsimusi. Kõneldakse kahest Kohtla kaevurist, vendadest Salladest, kes raiusid ühe vahetuse jooksul 21,2 tonni põlevkivi, täites seega päevanormi 354-protsendiliselt.

„Noh, ega meie ole halvemad," sõnab üks töömehi. „Kiviõli mehed ei jää alla Kohtla omadest." Samas selgub, et paljud kaevurid ongi juba vastu võtnud vendade Sallade väljakutse sotsialistlikuks töövõistluseks. Kukruse kaevurid Mill ja Juuse on lubanud igas vahetuses anda kaks normi põlevkivi ning vähendada see-juures pae protsenti.

Elava huviga arutlevad inimesed tööküsimusi. Jutu sekka löövad ka naised. Nad töötavad nüüd meestega kõrvuti kõigil aladel. Naised raiuvad koos meestega põlevkivi ja juhivad ronge. Kodanlik maailm vaatas sellele kui ebaloomulikule nähtusele. Hitlerlased ütlesid, et naine olgu ainult köögis ja lastetoas. Kuid samal ajal riputasid nad nõukogude naistele kaela numbrid ja sundisid neid tegema orjatööd. Nõukogude naine oma vabal maal töötab nüüd jälle vabalt ja tublilt. Ta ei taha jäädа maha mehest, kellega ta omab võrdselt kõiki õigusi. Kohtla kaevanduse töölised Olga Järvessaar ja Salme Kasemets võtavad päevas välja üle 5 tonni põlevkivi, see on 30—40 prots. üle tavalise normi. Niisugune on meie põlevkivikaevanduste naiste vastus saksa okupantidele.

Kõikjal teel avastab pilk uue ja areneva tööprotsessi pilte.

Sattudes kolme aasta järel uuesti Tartu, on süda pisut raske. „Emajõe Ateen" on kannatanud raskesti, nagu Narvagi, okupantide hävitustöö tagajärjel. Mõne päeva pärast möödub seitse kuud Tartu vabastamisest. See on lühike aeg ülesehitustööks. Kuid elu pilt Tartus on värvirohke ja impulsiivne. Linnas areneb juba täisvereline nõukogude elu.

Jutlesin ühe Tartumaa talumehega, kes saabub linna. „Noh, nüüd võib jälle elada," ütleb ta talupojaliku otsekohesusega. „Sakslased pigistasid juba hinge kinni. Aga nüüd, näete, olen koormaga jälle linnas. Normid on täidetud ja varustan nüüd ka linnarahvast."

Tartu turg on elav ja rahvarohke, saadusi palju müügil ja hinnad näivad alanevat. Kõikjal keeb elu ja tegevus.

Eesti kodu on jäädavalt vaba ja tema rahva pojad hoolitsevad taas uue õitsengu eest!

V. KALJUMÄE

„Mis ta tühi enam suur," vastab vanem naisterahvas, kes korraga ei taipa talumehe irooniat, „pole enam omagi maad käes."

„Noh, sääl üleval, Kuramaal on nende käes veel meie naabri — Läti — maad," lisab keegi.

„Noh, need fritsud sääl on siiski õnnelikud võrreldes Breslau kotis olevatega," jatkab maamees.

„???"

„Jah, need saavad sääl valida vangiandmise ja merepõhja vahel."

„Mina siiski neid merre ei laseks," räägib kinnimähitud põsega mees. „Puuriskin mõnel suuremal tuusal paar kuud hammast."

Kogu iseenesest tekkinud seltskond puhkeb naerma. Mees on ilmselt tulnud hambaarsti juurest ja leiab kõige sobivama karistusena kurjategijate jaoks hambapuurimise, mida talle tõenäoselt pool tundi tagasi on tehtud.

Minutiks valitseb vaikus. Peatub uusi möödaminejaid, kerkib esile uusi mõtteid.

„Ma arvan, et enne kui Punaarmee ja liitlased ta lõplikult hävitavad, pigistavad keskelt pooleks."

„On jah teine keskelt üsna kitsaks jäänud."

„Ei tea, kus kohal see Hitler ise nüüd peaks olema?" torkab tööülikonnas mehele äkki meele.

„Ja „meie" Mäe?"

Kogu seltskonnas on tekkinud naljatuju.

„Hitler istub kindlasti mõnes metsas orjade tehtud koopas ja plagistab hambaid."

„Aga Hjalmar?"

„Hjalmar seedib rasva, mida ta meilt röövis kolm aastat ja kaevab fritsudele selle eest kaitsekraave."

„Tühjast mõni kraavikaevaja — tal ju suur kõht."

„Arvate, et tal sääl oigaval Saksamaal on nii sama suur kõht kui tal siin oli. Kaalikatordiga ei kasvatata kõhtu."

Naerdakse. Tekib taas väike vaheaeg. Kobarast lahkub paar inimest ning samapalju tuleb juurde.

„Võiksid juba ükskord järele jätta. Ega säält Saksamaalt, mis on ju nii purustatud ja kurnatud, enam midagi saada ei ole," filosofeerib värvitud huultega naisterahvas. Kobarasse on aga sellega heidetud nagu mingi vaenupomm ja vastused hakkavad ütlejale sadama mitmest suust korraga.

„Või veel! Kes nende röövlite riisutud varandust tahab? Aga vaat', timukad on vaja kätte saada!"

„Hitler!"

„Himmler!"

„Goebbels!"

„Ja Mäe!"

„Ning kõik need es-essid, kes põletasid meie linna!"

„Aga nad põgenevad ju välismaale," tuletab jutu alustanud naisterahvas meelde.

„Kuhu? Kuu pääle? Ha-ha-haa!"

„Hitler oleks pidanud laskma endale lendavate pommide asemel ehitada lennuki kuu pääle sõiduks."

„Nagu teda sääl oodataks."

Jutt on kaldunud jälle naljatoonile.

„Panevad kurjad vaimud ikka veel vastu," lausub keegi juurdetulnu, kes ei ole teadlik säälolijate jutust. Kuid see annab taas jutule uue suuna.

„Eks kurjal kassil ole ikka visa hing."

„Aga varsti ta siiski lõhkeb kui mädapaise. Peagi ulatuvad liitlaste ja Punaarmee kaugelaskjate mürsud kokku."

„Siis langeb Berliin!"

„Küllap Punaarmee võtab ta varemgi!"

„Peaks see päev siiski õige varsti tulema," lausub talumees, „mul on juba põrsaski sulus ja linnased kasvamas selle päeva väärikaks pühitsemiseks."

Ning kaart vaateaknal tõmbab juurde uusi möödaminejaid. Kogu päev seisab kobar akna juures. Üksteisele võõrad inimesed vestlevad koduses toonis — mõistavad kohut hitlerlaste üle. Ja neil on seda õigus teha mõrvatud omaste ning purustatud kodude nimel.

AKSEL TAMM

Vestluskilde väljapandud sõjakaardi juures

Suureturu ja 21. juuni tänava nurgal on kaupluse vaateaknale üles paigutatud suur kaart — „Saksamaa kahe rinde tangide vahel". Varahommikust hilisõhtuni peatub selle kaardi juures kodanikke. Minutiks või paariks seisatub kaardi juures vabrikusse ruttav tööline, turule minev perenaine, maalt linna asju õiendama tulnud talumees. Ning kogu päev seisab kobar inimesi kaardi juures. Ainult selle kobara liikmed vahetuvad alatasa, märkamatult.

Inimesed selles kobaras ei tunne üks-teist, kuid alati sobib kaardi juures vestlus. Seda tekitab kõikide soov — Saksamaa kiirem lõpp.

„Ah, siis nii „suur" on juba „Uus-Euroopa," lausub talumees mõtlikult piipu tõmmates, muie ümber suu.

Nõukogude Informbüroo teateid

28. märtsi operatiivteade

Valge-Vene 3. rinde väed jatkasid 28. märtsil Königsbergist edela pool võitlusi vastase purustatud väeosade riismete hävitamiseks **Kahlholzer Hackeni** neeme rajoonis. Võitlusis 27. märtsil said rinde väed selles rajoonis saagiks järgmisi trofeid: kahureid — 222, miinipildujaid — 223, kuulipildujaid — 430, soomustransportööre — 22, raadiojaamu — 35, autosid — 1500.

Valge-Vene 2. rinde väed vallutasid 28. märtsil tormijooksuga **Gdynia** linna — tähtsa sõjamerebaasi ja suure sadama Balti merel.

Võitlusis **Gdynia** pärast võtsid rinde väed vangi ligi 9000 saksa sõdurit ja ohvitseri ja ühtlasi said saagiks palju relvastist ja mitmesugust sõjavara.

Samal ajal hõivasid rinde väed visades võitlustes **Gdanski (Danzig)** linna lääneosa ja puhastasid vaenlasest Holmi saarel asuva linnaosa.

Ukraina 2. rinde väed hõivasid 28. märtsil, jatkates päästetungi piki **Doonau** lõunakallast, linnad **Györ** ja **Komarom** — sakslaste tähtsad tugipunktid Viini suunas, ja hõivasid ühtlasi üle 40 asula, nende hulgas suured asulad **Genyö, Györszentivan, Kismagyör, Menfö, Nyulfalu.**

Ukraina 3. rinde väed ületasid pääletungi arendades **Raba** jõe ja vallutasid 28. märtsil linnad **Csorno** ja **Sarvar** — tähtsad raudteesõlmed ja sakslaste kaitsetugipunktid, mis kaitsevad teid Austria piirile, ja hõivasid ühtlasi üle 150 asula, säälhulgas suured asulad **Rabaszentmihaly, Rabapordany, Rabasebes, Papoc, Osztfyasszonyfa, Gerce, Kold, Begő, Szabrendek, Sűmeg, Zalaszentgrot, Bazsy, Also, Nemesvita, Szigliget** ja raudteejaamad **Gerce, Kald, Ukk, Goganfa, Sümeg.** Võitlusis 27. märtsil võtsid rinde väed vangi üle 1500 saksa sõduri ja ohvitseri.

Rinde teistes lõikudes — kohaliku tähtsusega võitlusi ja luuretegevust.

27. märtsil purustati ja hävitati kõigil rindeil 190 saksa tanki ja iseliikuvat kahurit. Õhuvõitlusis ja lennukitõrjekahurväe poolt tulistati alla 96 vaenlase lennukit.

Meie lennuväe rünnak Pillau le, Helyle, Szombatelyle ja Morawska Ostrawale.

Ööl vastu 28. märtsi andsid meie raskepommikud löögi vaenlase sõjalistele objektidele ja laevadele **Pillau** ja **Hely** sadamais ja **Szombately** (Ungaris) ja **Morawska Ostrawa** (Tshehhoslovakkias) raudteesõlmedele.

Pommituse tagajärjel tekkisid Pillau ja Hely sadamais suured palangud, saadetud tugevaist plahvatusist. Märgiti täistabamusi vaenlase kahele transportlaevale.

Szombately ja **Morawska Ostrawa** raudteesõlmedes tekitas pommitamine palju palanguid, põlesid sakslaste sõjaeshelonid.

Balti Punalipu Laevastiku lennuväe lõögid

26. märtsil jatkas Balti Punalipu Laevastiku lennuvägi ründe löökide andmist saksa transportidele Balti meres. Selle tulemusena uputati Balti mere kaguosas **Gdanskist** põhja pool 5 transportlaeva ja üks tanklaev veeväljasurvega kokku 31 000 tonni, kaks valvelaeva ja üks vaenlase traaler.

* * *

Königsbergist edela pool pidasid Valge-Vene 3. rinde väed võitlust vaenlase purustatud väeosade riismete hävitamiseks. Püüdes takistada nõukogude vägede edasiliikumist lasksid sakslased õhku tammi Kahlholzer Hackeni neeme idarannikul. Frisch Haffi lahest valgunud vesi ujutas üle madaliku. Tegutsedes äärmiselt raskeis tingimusis hõivasid meie väed mitu kindlustatud kõrgendikku. Mittetäielikel andmeil hävitati päeva jooksul ligi 3 tuhat hitlerlast. Saksa sõdurid ja ohvitserid püüavad rühmadena ja üksikult pääseda pargastel, parvedel, paatidel, palkidel ja tünnides üle lahe Frisch Nehrungi neemele. Meie kahurväelased ja lendurid uputasid 24 pargast ja ühtlasi hulga paate ning parvi hitlerlastega.

*

Valge-Vene 2. rinde väed jatkasid edukat pääletungi. Eile Gdyniasse sissetunginud nõukogude väeosad puhastasid ägedate võitluste tulemusena saksa vägedest linna lõunaosa. Võitlused kestsid kogu öö. Tegutsedes koos tankistide ning kahurväelastega surusid meie jalaväelased maha vaenlase arvukad vastupanusõlmed ja jõudsid Steinbergi linna rajooni. Seda rajooni kaitsesid mitu kaevikute vööndit, traat- ning miinitõkked ja raudbetoonist püsivtulistuspunktid, milledes oli üles seatud kahurid ja kuulipildujad. Hoogsa rünnakuga lõunast ja läänest hõivasid meie võitlejad kindlustatud piirkonna. Liikudes edasi põhja suunas vallutasid nõukogude väed täna tormijooksuga Gdynia linna — tähtsa sõja-merebaasi ning sadama Balti merel. Võitlusis Gdynia pärast tekitasid meie väed vaenlasele suuri kahjustusi.

Gdanskile (Danzigile) pääletungivad väed tungisid linna keskossa. Kasutades kindlustatud hooneid ja betoneeritud tulistuspunkte avaldavad sakslased visa vastupanu. Nõukogude ründegrupid vallutasid Gdanski lääneosa ja mitmel lõigul jõudsid Surnud Visla jõele. Üksikud kvartaalid puhastati käsivõitlustega ning granaadivõitlustega. Lauenthali eeslinnast lõuna pool surusid meie väed vaenlase suure rühma jõe äärde. Sakslased katkestasid vastupanu ja andsid end vangi. Kahuritulega uputati üks allveelaev, üks transportlaev, kolm iseliikuvat pargast ja teisi vaenlase laevu. Õhel lennuväljal hävitati 34 saksa lennukit. Sakslasilt võeti 90 kahurit, 2 soomusrongi, 26 vedurit ja suurel hulgal raudtee-ešelone sõjavaraga.

*

Ukraina 2. rinde väed arendasid pääletungi **Doonau** lõunakalda piirkonnas. Vallutanud Nagyigmandi toetuspunkti jõudsid hoogsa liikumisega Doonaule ja lõikasid läbi **Komarom — Györi** raudtee. Komaromi piirkonnas asuv saksa väerühm suruti jõe äärde ja suuremalt jaolt likvideeriti. Jatkates pääletungi lääne suunas liikusid meie väed 20 km edasi ja vallutasid täna Györi linna. See linn on Ungari tähtis tööstuslik keskus. Linnas on suured lennuki-, kahuri-, masinaehitus- ja telsed tehased. Võitlusis Györi pärast saadi saagiks suuri trofeid ja hulk vange.

TASS'i õiendus

Ameerika ajalehe „Daily Mirror" vaatleja Pirson väidab, nagu oleks Nõukogude-Prantsuse vastastikuse abistamise lepingus salajane artikkel, kus kiidetakse hääks prantslaste tegevusvabadus läänes ja Nõukogude Liidu tegevusvabadus idas.

TASS on volitatud teatama, et Nõukogude-Prantsuse vastastikuse abistamise lepingus ei ole mingisuguseid salajasi artikleid ja et Pirsoni teade ei vasta tõele.

Teadaanne

Esmasp., 2. apr. 1945 kell 18 toimub Keskkultuurimajas Kompanii 2 käitiste ja asutiste agitaatorite, seinalehtede toimetajate, ametiühingu-komiteede esimeeste ja kultuurikomisjonide esimeeste nõupidamine

mai-eelse sotsialistliku võistluse organiseerimisest ja ülesannetest.

Ettekandega esineb EK(b)P Tartumaa Komitee sekretär sm. M. Laosson.

EK(b)P Tartumaa Komitee agit.-prop. osak.

„Postimehe" maakirjasaatjaile

Ajalehe „Postimees" toimetus teeb teatavaks, et maakirjasaatjate järjekordne nõupidamine-seminar toimub Tartus Gildi t. 1, 1. aprillil s. a. kell 11.

Toimetus loodab kõigi maakirjasaatjate osavõttu nimetatud nõupidamisest, et ühiselt arutada külvikampaaniaga seoses olevaid küsimusi.

Aedvilja seemnepakendi suurus ühele leibkonnale

Käitiste ja asutiste ametiühingukomiteede poolt organiseeritud köögivilja kasvatajaile müüakse R. Seemnekasvatuse Trusti „Eesti Seemevili" Tartu osakonna poolt seemneid kindlais pakendeis ühele leibkonnale: aedhernes — 100 g, aedoad — 50 g, aedtill — 5 g, peenrakurk — 5 g, petersell — 2 g, söögipeet — 5 g, porgand — 5 g, redis — 5 g, salat — 2 g, mustjuur — 2 g, sigur — 5 g, spinat — 10 g, sööginaeris — 5 g, rõigas — g, suhkrupeet — 30 g, söödanaeris — 30 g, söödakaal — 30 g, söödapeet — 50 g.

Individuaal seemnepakendi sisust piisab täiesti 0,1 ha-lisele aiamaale.

G. M.

Sanitaarinspektsiooni karistusi

Tartu Linna Tervishoiuosakonna sanitaarinspektsiooni poolt on tervishoiumääruste rikkumise eest trahvitud järgmisi Tartu ettevõtete juhatajaid:

Söökla KT II (end. „Koit") juhataja asetäitjat K. Palo't 25 rublaga. Sanitaarolukord söökla köögis oli halb, leivamüügi laual leidus kõrvalesemeid, 9 töötajat olid üle kuu aja arstlikult läbi vaatamata.

Jauksetööstuse omanikku E. Kooler'it (Kalevi tn. 34) 25 rublaga. Tööstuse ruumid olid mustad, kõikjal ämblikuvõrgud ja palju tolmu, põrandad pesemata ja arstlik kontroll tegemata.

Teadaandeid

Arusaamatuste ärahoidmiseks juhitakse kodanike tähelepanu asjaolule, et isikuile, kes saavad tööstuskaubakaardid pärast nende üldist väljaandmist, antakse tööstuskaubakaardid kupongide arvuga vastavalt kuude arvule, mis üle jääb kuni kaardi maksvuse lõpuni. Vastavalt möödunud kuudele lõigatakse kaardilt välja vastav arv kuponge (näit. veebruaris ühe kuu, märtsis kahe kuu jne. eest). Samuti lõigatakse kaardilt välja ühekordsed talongid, mille järgi olid määratud müügile mõningad tööstuskaubad (seep, niit), kui nende kaupade müügi tähtpäev kaardi väljaandmise momendiks on juba möödunud.

Kõrgema Muusikakooli õpilased on vastava korralduse põhjal õigustatud saama töölise kaardid. Kellel kaardid aprillikuuks on juba välja võetud, saavad lisaks vahetalongid kooli kaudu. Maikuuks ja edaspidi toimub õpilastele, kes saavad töölise kaardid, kaartide andmine ainult kooli kaudu.

Asutistel, ettevõtetel ja organisatsioonidel tuleb koos aprillikuuks saadud põhikaartide aruannetega (tähtaeg 3. aprill) esitada nõudmised, palju nad vajavad põhikaarte maikuuks, vormi kohaselt, mis on välja pandud Kaardibüroo jaoskondades.

Asutistel, ettevõtetel ja organisatsioonidel tuleb kaardivolinike määramine vormistada käskkirjadega ja volinikke ei tohi uutega asendada, enne kui endine volinik esitab õienduse Kaardibüroolt, et ta oma vahekorra Kaardibürooga on korraldanud.

Tartu Linna Kaardibüroo

*

Käesolevaga teatan, et Sõjaväelaste Perekondade Riikliku Hooldamise ja Hääolu Valitsuse Tartu Linna Osakond on üle viidud Raekotta tuba 15 III korral.

Vastuvõtmine toimub igal tööpäeval kella 9—13-ni ja kella 17—18-ni.

Osakonna juhataja

*

Käesolevaga teatan, et sõjaväelaste perekonnad, kes pole veel esitanud avaldust aiamaa saamiseks, võivad avaldusi veel esitada Sõjaväelaste Perekondade Riikliku Hooldamise ja Hääolu Valitsuse Tartu Linna Osakonda (Raekoda tuba 15).

Osakonna juhataja

*

Käesolevaga teatame, et Tartu Linna Tk. Haridusosakonnale alluvates lasteaedades ajatest 1. aprillist tulevad laste toitlustamisolude parandamiseks toidukaardid tervikuna hiljemalt 2. apr. lasteaeda ära anda. Informatsiooni saamiseks palume pöörduda vastava lasteaja juhataja poole.

Linna Lasteaedade inspektor

*

Pühapäeval, 1. apr. kell 18 toimub Tartu Linna Keskkultuurimajas, Kompanii tn. 2, Keskkultuurimaja sümfooniaorkestri kontsertide sarjas ettenähtud päälelõuna-kontsert sm. Juhan Simmi juhatusel. Kavas: Rossini, Spialek, Verdi, Becce jne.

*

Tartu Linna Maade Kontor teatab veelkordselt, et kõik endised individuaalsete köögiviljakasvatuse kruntide kasutajad, kellel olid soovi avaldused sisse antud, peavad ilmuma Tartu Linna Maade Kontorisse hiljemalt 31. märtsiks, vastasel korral antakse krundid uutele soovijaile.

Natsionaliseeritud põlenud majade aedade väljaandmise tähtpäevad teatatakse hiljem.

TLMK juhatus

*

KIRIKLIKKE TEATEID

Ülikooli kirik ja Pauluse II kogudus. 30. märtsil jumalateenistus armulauaga kl. 17.30, laululehed. Laup., 31. märtsil kell 17.30 vesper, laululehed. Pühap., 1. apr. kell 8 liturg. jumalateenistus, laululehed ja kell 17.30 õhhtune jumalateenistus, laulehed. Õp. J. Kimmel

Tartu Maarja kogudus. Pühap., 1. aprillil kell 11 jumalateenistus ilma armulauata, laululehed.

Õp. Arn. Võsu

Peetri kirik. Reedel, 30. märtsil kl. 17 jumalateenistus armulauaga, laululehed.

Pühapäeval, 1. aprillil kell 7 hommikul jumalateenistus, laululehed.

Õp. A. Janni

Peetri kirik. Pühapäeval, 1. apr. kell 11 jumalateenistus armulauaga, laululehed. Õp. J. Muru

Pauluse I kogudus, Aleksandri kirikus. Reedel, 30. skp. kell 18 jumalateenistus armulauaga, laululehed. Laupäeval, 31. skp. kell 18 palveteenistus, laululehed. Pühap., 1. aprillil kell 7 hommikul jumalateenistus, laululehed. Kell 10 homm. jumalateenistus, lauluraamat. Esmaspäeval, 2. apr. kell 18 jumalateenistus, lauluraamat.

Õp. H. Haamer

Aleksandri kirik. Reedel, 30. märtsil kell 12 matuseteenistus. Pühap., 1. aprillil algab hommikuteenistus kell 7, pääle selle piht ja armulaud, laululehed.

Koguduse juhatus

Jüri kogudus — kalmistu kirikus. Reedel, 30. märtsil kell 11 matmiseteenistus. Laupäeval, 31. märtsil kell 7 homm. liturgia. Pühapäeval, 1 apr. kell 7 homm. paasateenistus ja liturgia. Preester Nikolai Koger

Sõjategevusest Lääne-Euroopas

London, 28. 3. (TASS). Liitlaste ekspeditsioonivägede ülemjuhatuse staabi teadaandes öeldakse, et olemasolevate tundemärkide järgi otsustades, nõrgeneb Alam-Reinil asetseva liitlaste tugiala põhjalõigus sakslaste visa vastupanu. Liitlasväed ületasid Isseli jõe, jõudsid Dingenisse ja hõivasid 5 teist linna. Liitlased asuvad Ruhri autopääteest ühe kilomeetri kaugusel.

Remagenist ida pool asetseva tugiala põhjalõigus kohtavad liitlased vihast vastupanu piki Siegi jõge kulgeval maa-alal. Teistes punktides jatkasid liitlasväed kiiret edasiliikumist Saksamaa sisemusse. Tankiüksused, liikunud 43 km ida suunas edasi, jõudsid Herborni lähikonda. Lõuna pool läbisid tankiüksused 22,5 km ja jõudsid Weilsburgi eeslinnadeni (16 km Limburgist kirde pool). Piki kagusse viivat autopääteed edasiliikuvad tankiüksused jõudsid punktini, mis asetseb 8 km kaugusel Wiesbadenist.

Maini jõe ületanud liitlaste tankiüksused peavad võitlusi Maini-äärses Frankfurdis. Kolm eeslinna on vaenlasest puhastatud.

Wormsi lähedal asetseva tugiala piirkonnas liikusid liitlasüksused edasi kuni 15,5 km ida suunas, puhastasid rea asulaid ja lõikasid läbi autopäätee, mis selles piirkonnas kulgeb põhjast lõunasse.

26. märtsil võtsid liitlaste väed läänerindel 19.712 vangi.

Eisenhoweri teadaanne Saksa kaitsellini läbimurdmisest

London, 27. 3. (TASS). Nagu Reuteri agentuur Pariisist edasi annab, teatas täna liitlaste ekspeditsioonivägede kõrgem ülemjuhataja Eisenhower, et sakslaste kaitse päälin on murtud läbi. „Sakslastel," ütles ta, „ei ole enam jõudu vastu panna nii, nagu nad panid vastu senini." Ent Eisenhower hoiatas, et ei tule oodata liitlaste hoogsat marssi otse Berliini pääle.

„Mingisugust rahu ei tule „läbirääkimiste alusel", — ütles Eisenhower. Tuleb ainult tingimusteta kapituleerumine, mis sunnitakse pääle liitlaste armeede poolt, kes liiguvad edasi ja okupeerivad Saksamaa mõlemalt poolt.

HITLERLASTE VÕTTED

Elusad „surnud" Saksamaal

London, 23. 3. (TASS). Ajaleht „Daily Express" teatab hitlerlaste uuest võttest: kadudes nad näiliselt surevad. SS-vägede oberst Olaf Ficklert paigutas ajalehtedesse oma surmateate, kuid 4 päeva hiljem nähti teda jalutamas Barcelona päätänavail Wilhelm Kleinerti nime all. Hitlerinoorte staabiülem Helmut Meckel langes, nagu teatatakse, „saatusliku õnnetu juhtumi ohvriks", kuid pärast seda nähti teda koos hispaania üliõpilaste-fashistide päämehe Alvarez Serranaga. Ley abilisele — kellelegi Robert Leitnerile korraldati riigi kulul 26. jaanuaril matused. Matusel viibisid tähtsad natsistlikud ametnikud ja sõjaväelased. Kuid on teada, et Leitner on elus ja tegutseb Saksamaal Georg Hanaueri nime all. SS-päämeeste Karl Dufaisi, Hans Steidemanni ja Ernst Fricki kohta teatati samuti, et nad „surid" Saksamaal, kuid nüüd on teada, et nad elavad väljamõeldud nimede all Buenos Airesis (Argentiinas).

Hitlerlased peidavad röövitud varandusi Hispaaniasse

London, 24. 3. (TASS). Bülletään „Spanish News Letter" kirjutab, et Londonisse saabunud teateil teostavad saksa lennukid liitlaste lennuväe tunnustega kolm korda nädalas lende Saksamaalt Hispaaniasse. „Need lennukid," kirjutab bülletään, „maanduvad Hispaanias sõjaväe lennuväljadel, millest üks asub Zaragozas. Lennukid sõidavad üle Šveitsi, Austria ja Põhja-Itaalia ja siis üle Vahemere Hispaaniasse. Nagu teatatakse, veetakse neil lennukeil natsistlikele ohvitseridele kuuluvaid väärtasju."

Nõudmised Albaania kutsumiseks San-Francisco konverentsile

Belgrad, 25. 3. (TASS). Nagu teatatakse Tiranast, jatkuvad kogu maal massilised miitingud ja meeleavaldused nõudmisega anda Albaaniale õigus osa võtta konverentsist San-Franciscos. Ajaleht „Baškiz" kirjutab oma 23. märtsi numbris, et „Albaania ei ole veel kunagi nälinud nii suuri rahvameeleavaldusi kui need". „Meie rahvas," — jatkab ajaleht, — „algas võitlust sügavas usus suure antifašistliku bloki ettevõtte õiglusse, ühes nõudmisega tunnustada tema valitsust ta nõuab ka Albaaniale õiguse andmist osa võtta konverentsist San-Franciscos. See on üks õigustest, mis on kätte võidelduud tema ennastsalgava võitlusega fašismi vastu. Meie rahvas teab, et kuna ta sõdis käsikäes antifašistliku bloki rahvastega, ei võta liitlased temalt õigust osa võtta Ühendatud Rahvuste Konverentsist."

Telefonid

Trükikoja „Tartu Kommunist" ja ajalehe „Postimees" kodukeskjaama telefon on 40-80. Pärast kella 16 on telefoninumbrid: trükikoda „Tartu Kommunist" — 40-83 ja ajaleht „Postimees" — 40-81.

Prantsuse vägede tegevusest

Pariis, 27. 3. (TASS). Pariisi raadio andis täna edasi Prantsuse kindralstaabi ametliku kommünikee, milles öeldakse, et Prantsuse väed hõivasid Reini kaldad kogu nende operatsioonide tsooni pikkuses Karlsruhe vastas. Liikudes edasi soisel mineeritud maastikul, likvideeris Prantsuse 1. armee saksa viimse tugiala Reini läänekaldal Maximiliansau juures. Saadi suurt sõjasaaki, säälhulgas 300 suurtükki.

Lepingu allakirjutamine Jugoslaavia valitsuse ja UNRRA vahel

Belgrad, 25. 3. (TASS). Eile kirjutati Tito juuresolekul alla leping Jugoslaavia valitsuse ja UNRRA vahel Jugoslaavia abistamise kohta toiduainete ja materjalidega.

Ametlikus kommünikees öeldakse, et leping näeb ette Jugoslaavia varustamist toiduainetega, arstimitega, jalatsitega ja riietega, samuti põllumajanduse, tööstuse ja transpordi taastamiseks vajalike materjalidega. UNRRA varustuse jaotust korraldab Jugoslaavia valitsus UNRRA esindaja järelevalvel. Leping jõustub 16. aprillil käesoleval aastal.

Argentiina valitsuse otsus

New York, 25. 3. (TASS). United Pressi agentuuri kirjasaatja teatel Buenos Airesist teatas Argentiina valitsus ametlikult, et ta on kuulutanud teljeriikidele sõja.

Välismaa kroonika

Ameerika Ühendriikides algas uute ülivõimsate pommikute „B-32 Dominator" tootmine. Uue pommiku mõõted on samasugused kui ülivõimsa lennuki „Lendkindlus B-29" omad.

(TASS).

Vastutava toimetaja kt. Erni Hiis

„Postimees"

Toimetus: Tartus Gildi 1, II korral. Telefonid: kodune keskjaam ja informatsiooniosakond — 40-80, vastutav toimetaja — 33-49, vastutav sekretär — 33-52, kultuuriosakond ja agit. prop. osakond — 33-53, kirjasaatjate-osakond ja öövalve alates kl. 20-st — 33-51.

Talitus: Tartus, Ülikooli t. 21/23, II korral, telefon 33-54. Kuulutusi võetakse vastu talituses Ülikooli t. 21/23, II korral kella 9—12.

Kuulutuste hinnad: ettevõtt. ja asut. 3 rbl. mm eraisikuil 1 rbl. mm

Tellimusi 1945. a. pääle võetakse vastu „Postimehe" talituses Ülikooli 21/23 ja kõigis postiasutistes.

Tellimuse hind aastas 60 rbl., pool-aastas 30 rbl., kuus 5 rbl., üksiknr. hind 20 kop.

Väljaandja ENSV RK Ajalehtede Kirjastus.

TEATER

RIIKLIK TEATER „VANEMUINE"

Laupäeval, 31 märtsil kell 19 „Rahvalaulude ja -tantsude õhtu"; pühapäeval, 1. aprillil kell 13.30 esietendus „Lumekuninganna". J. Shvartsi noorsoonäidend 3 vaatuses 6 pildis, lavastaja Ilmar Tammur, dekoratsioonid ja kostüümide kavandid Aleksander Pilar'ilt, muusikajuht Aadu Regi, tantsud Udo Väljaots; kell 19 „Põrgupõhja uus Vanapagan".

Kassa avatud kella 11—14 ja 17—19.

KES TEAB?

Kes teab Raimond Evaldi p. Rätti (sünd. 20. dets. 1928) saatusest? Palun teatada Kivi 53—1 Palm'ile või Toomkooli 7, Tallinn, E. Palmile.

E. Palm

Kes teab **Lembit Danieli p. Eensaar'e** (sünd. 17. jaan. 1924) saatusest? Palun teat. Ahja v. Rasina p.-ag. Daniel Eensaar.

TÖÖPAKKUMISED

Vajatakse trükikäitise „Tartu Kommunist" ja ajalehe „Postimees" abimajandisse Tähtvere valda, Märja tallu **põllutöölis-abielupaari.** Tasu riigimõisa-töö alusel, loomapidamise võimalus. Talu asub linnast 5 km. Teateid saab trükikäitise „Tartu „Kommunist" kontorist laupäeval kella 9—16.

„Villemi" riigimõis vajab **raamatupidajaid, põllu- ja alatöölisi.** Tasuta korter, kütte ja valgustus. Naturaaliate ost võimaldatud normihindadega. Aadress: „Villemi" rm. direktor, Kuuste ag.

Maale tallu vajatakse nais- või meestööjõudu, võib ka perekonnainimene olla. Teated Eha 25—3. Reiman

Vajatakse **raamatupidajat** peennahatööliste artelli Kalevi 51. Juhatus.

OSTETAKSE

Riiklik teater „Vanemuine" soovib osta **sajandivahetuse-aegseid (1900) naistetualette, ehteid, käsitaskuid, päevavarje, kübaraid** jne. igasugusest materjalist. Pakkumistega pöörduda teatri büroo poole Aia 52, tööpäeval kella 9—17.

KADUNUD

16. III 45 kaotatud sõjaväest vabastamise tunnistus Eduard Jakobi p. Kurvits'a (sünd. 2. okt. 1904) nimele. Ausal leidjal palun viia nimetatud tunnistus leiubüroosse või teatada Tartu, Anne t. 2—9.

Kurvits

27. märtsil s. a: kaotatud Toome tänbrusse **isikutunnistus** Ilse Silla nimele. Leidjal palun dokument ära tuua Leiubüroosse.

MÜÜAKSE

Müüa 3 paari uusi **naiste-kingi** nr 35, 36, **säärsaapad** nr. 42 ja hääst materjalist uued **meeste-kingad** nr. 39, või vahet. samas. kingade nr. 42 vastu. Kastani tn. 10—2. Jõgi

Müüa saarepuust **raamatukapp-sekretär** ja 3-poolega **riidekapp.** Aida t. 2—4. Metsar

Müüa **õmblusmasina jalg** ja **tisleri tööriistu.** Hommiku tn. 1—6:

P. Koger

Müüa põllumehe **tööванker.** Veeriku 6. Brik.

Müüa uus inglisvillane m. suvimantel ja püksid. Näha igal ajal Kivi tn. 53—6. E. Kokk

Müüa **lauakaal.** Kastani 151—1.

Junker

Müüa m.-taskukell, firma „Tawannes vats" ja uus n.-kuldkäekell, firma „Tobias". Võru 116—2. R. Sulg

Müüa lüpsmasaaja lehm. Ropka aiand nr. 45. Tulla pärast kl. 13 Laes

Raske kannatuse järel uinus igavesele unele meie armas ema

SALME UIBOPUU

(sünd. AHAS)

sünd. 28. aug. 1896

surn. 27. märts. 1945

Sügavas kurbuses

lapsed ja väike Jaanike.

Matmine ja kirstupanek Lepiku 1-a.

Pika raske kannatuse järel suri meie kallis hää ema ja vanaema

ADOLFINE AAVAKIVI

sünd. 28. X 1874

surn. 28. III 1945

Sügavas leinas

tütred ja omaksed.

Igasse perekonda ajaleht – rutake ajalehtede tellimuste andmisega järgmiseks veerandaastaks!